

Europos LIETUVIS

Nr. 29(1072).

Londonas, 1969 — Lietuvių švietimo ir šeimos — metų liepos mėn. 15 d.

XXIII metai

MAINAI NEGALIMI

Kultūrinių mainų idėja, kiek ji bebūtų buvusi dabartinuose Lietuvos kultūrininkų sluoksniuose puoselėta, susilaukė prietrenkiančio smūgio. Tai įvyko birželio mėn. pradžioje Vilniuje sušauktajame kultūrininkų suvažiavime. Smūgis krito iš komunistų partijos kanceliarijos, kur lemiama žodį tuose reikaluose turintieji ortodoksai sutaisė neva suvažiavimo laišką partijos centro komitetui. Laiškas, parašytas tipišku partijos kanceliariiniu stiliumi, viešai paskelbtas, kaip suvažiavimo dievaizėjimas partijos šventajam Leninui ir jo žiniams Kremliuje.

Laiške Lietuvos kultūrininkų vardu priesaikaujama, kad kas tik dora kultūros srityje Lietuvoje laimėta, tai tik komunistų partijos globoje. „Kultūra“, sako, „respublikoje vystėsi marksizmo-leninizmo pagrindu, rėmėsi revoliucinėmis ir demokratinėmis liaudies tradicijomis, glaudžiai bendradarbiaujant su kitomis broliškoms tarybinėmis kultūromis“.

Toliau dar gražiau: „Komunistų partijos išauklėti tarybiniai rašytojai, meno ir kultūros veikėjai kuria politškai brandžius, meniškai meistriškus kūrinius. Aštrioje ideologinėje kovoje, kuri vyksta pasaulyje, jie užima principinę marksistinę-lenininę poziciją, moka duoti teisingą partinį įvertinimą sudėtingiems pasaulinės kultūros reiškiniams. Visa savo kūryba Lietuvos kultūrinio fronto veikėjai ištikimai tarnauja partijai, padeda auklėti plačiasias darbo žmonių mases klasinio solidarumo, nesutaikomos kovos prieš imperializmą, buržuazinę ideologiją dvasią, siekia deramai prisidėti prie TSKP kovos už tarptautinio darbininkų judėjimo vienybę ir susitelkimą marksizmo-leninizmo pagrindu“.

„Komunistinis partiškumas, liaudiškumas, lenininis nesutaikumas su bet kokiais buržuazinėmis ideologijomis pasireiškimas buvo, yra ir bus pagrindiniai kultūrinės statybos ir meninės kūrybos principai“.

„Visas kultūros-švietimo įstaigų darbo turinys nukreiptas į tai, kad būtų stiprina-

mi komunistinės moralės principai, formuojama darbo žmonių mokslinė-materialinė pasaulėžiūra, kad jaunimas, darbininkai, kolūkiečiai, inteligentija būtų auklėjami tautų draugystės, proletarinio internacionalizmo, nesitaikstymo su bet kokiais buržuazinio nacionalizmo pasireiškimais dvasia“...

Negana to. Partijos kanceliarija sutaisė suvažiavimui ir „kreipimąsi į visus kitus kultūrininkus Lietuvoje, kurių suvažiavime nebuvo. Ten sakoma: „...kiekvieno rašytojo, meno darbuotojo pareiga — savo talentą — geriausias kūrybines jėgas skirti būtent komunistinėms visuomenės sukūrimui. Tai ypač svarbu mums nepamiršti šiandien, paastrėjusios ideologinės kovos sąlygomis, kai buržuazinės ideologijos atstovai atkakliai ieško spragų, kuriomis pasinaudoję, galėtų vykdyti ideologines diversijas. Tarybų Lietuvos kultūros darbuotojų suvažiavimo dalyviai, atstovaujant respublikos meno bei kultūros darbuotojams, tvirtai pareiškia: mūsų kelias — su liaudimi, su komunistų partija, ir nėra tokios jėgos, kuri galėtų mus iškreipti iš pasirinkto kelio“...

Tai yra nedviprasmiškas įspėjimas, kad bet kokie kultūrinių mainų sumanymai turi būti neatidėliojant pamiršti, jeigu kas ir būtų tokių sumanymų turėjęs. Kadangi visi kultūros vertybių kūrėjai prigrasomi kurti tik tai, kas jokiems mainams netinka, ir prigrasomi saugotis nuo visko, kas ne komunistų partijos globoje sukurta...

Tiesia, jokioj srity, taip pat, o gal net dar labiau, ir kultūros sritytoli gražu ne viskas dedasi taip, kaip partijos kanceliarijoje suplanuojama. Pastaraisiais metais yra Lietuvoje pasirodę meno kūrinių ar mokslo darbų (pvz., Lietuvos kultūros istorijos srityje), vertingų ir kitais, negu partijos reikalaujamas požiūriais. Net ir partijos ortodoksai, priesaikaudami visišką ištikimybę aukštiesiems partijos žiniams, viešai vartojimui skirtuose skatinimuose palieka pravirą langelį, pro kurį kultūrinės kūrybos atmosferą gali būti bent kiek

įsileista ir ne taip tvankaus oro. Pavyzdžiui, „kreipimesi“ į Lietuvos kultūrininkus pripažįstama, kad „...ir gražiausios pastangos (kūryboj vadovautis tik marksizmo-leninizmo idėjomis. E.) prarastų didžią dalį prasmės, jeigu lygiagrečiai nebūtų sistemingai dirbamas plačiųjų visuomenės masių estetinio auklėjimo darbas“. Arba, kalbant apie kultūros namus, sakoma, kad juose reiktų darbą orientuoti taip, „kad kiekvienas — jaunas ir senas, paprastas darbininkas, kolūkietis ir aukštos kvalifikacijos specialistas, — atėjęs čia rastų jautkią aplinką, kultūros atmosferą ir, svarbiausia, tai, kas jį asmeniškai galėtų sudominti ir praturtinti“.

Vargu net ir šimtanuosimtiniai partijos ortodoksai yra tokie naišūs, kad tikėtų, jog visi — jauni ir seni, paprasti darbininkai ir kvalifikuoti specialistai — šiandien būtų sudominti ir jautęsi praturtinti, jei būtų maitinami tik tokiu marksizmo-leninizmo, proletarinio internacionalizmo bei „tautų draugystės“ propagandos viralu, kokį jie prižadėjo rusiškajam komunistų partijos centro komitetui. (ELTA)

Knygos ir skolos

Ar tik ne dvi yra didžiausios lietuvių knygų leidyklos pasaulyje: Lietuvių Enciklopedijos leidykla ir mūsų Nida. Žinome, kad Enciklopedijos leidykla padarė labai didelį darbą, išleisdama net 36 tomų Lietuvių Enciklopediją, kurios mums pavydė ir kaimynai, išleido Vinco Krėvės raštų 6 tomus, leidžia lietuvių enciklopediją anglų kalba, išleido ir dar ketina išleisti kitų knygų. Atrodo, turėtume džiaugtis tokiu dideliu darbu ir jį visomis išgalėmis remti. Bet taip nėra. Leidėjas spaudoje skundžiasi, kad turi skolininkų net 30.000 dolerių. Aišku, ši skola darba tik sunkina.

O kaip yra su mūsų Nida? Ji neturi tokių didelių užsimojimų ir niekur nesireklamuoja. Mūsų Nida kaip ta skruzdėlė: po šapelį, po mažytį ima ir neša į savo skruzdėlyną. O tuo skruzdėlynu jau galima pasidžiaugti ir net pasididžiuoti prieš kitus ir didesnes lietuvių ko.onijas. Iš spaudos išeina jau 72 ir 73 leidinys. Tai jau visa biblioteka, sudėjus į krūvą, jei neturėtume ir kitų leidyklų knygų. Prie to pridėkime Europos Lietuvį, kurio kasmet išeina 50 numerių.

Bet ir čia ta pati daina su skolininkais. Metinis Liet. Namų B-vės balansas rodo, kad jų yra apie 3.000 sv. sumai. Ši skola, aišku, daugiausia yra už Nidos leidžiamąsias knygas ir Europos Lietuvį. Yra daug žmonių, kurie kasmet labai gražiai atsiliepia, bet yra ir tokių, kuriems ir kelių pagrinimų neužtenka. Tokia padėtis, kaip tenka girdėti per DBLS ir LNB suvažiavimus, labai sunkina darbą. Taip, galima skolininkams parašyti po laiškėlį ir paprašyti, kad jie išsilygintų savo skolą. Bet tai jau darbas ir nereikalingas. O su šiuo darbu ir pašto išlaidos: 100 laiškelių — jau daugiau kaip 2 sv. nereikalingų pašto išlaidų.

Mūsų Nidos knygos ir Europos Lietuvis nėra brangūs, palyginus su kitų kolonijų lietuvių leidiniais. Net ir tie, kurie gauna labai kuklią pensiją, gali kas savaitę sutauptyti tiek, kad savo Nidos skolas apsimokytų. Reikia tik truputį noro ir pasiryžimo.

G. I. Rimutis

DR. A. GERUTIS VOKIETIJOJE

Pasiuntinybės patarėjas dr. A. Gerutis birželio paskutinėmis dienomis lankėsi Miunchene, kur su „Baltų Draugijų“ generaliniu sekretoriumi A. Gruenbaumu svarstė tos organizacijos tolesnės veiklos planą.

Būdamas Miunchene, dr. Gerutis taip pat matėsi su Ukrainos egziliu valstybės prezidentu Mykolu Liwyckiu, su kuriuo vispusiškai aptarė klausimus, susijusius su abiejų valstybių laisvinimu iš Maskvos okupacijos.

UZDAROMA GIMNAZIJA

Kennebunkporte, JAV, pranciškonai trylika metų išlaikė lietuvišką gimnaziją su bendrabučiu.

Nepaisant tai, kad gimnazijai išlaikyti buvo skiriamos didelės lėšos, lietuviui nesidomėjo ja. Bet vienuolių dar svarstant klausimą pabandyti atgaivinti gimnaziją kur nors didesniame centre, kur yra daugiau lietuvių susitelkę, pavyzdžiui, Čikagoje.

Putname vienuolių išlaikė mergaičių bendrabutį. Jis taip pat uždaromas dėl tų pačių priežasčių.

PASAULIS APLINK MUS

LIETUVIŲ DAINOS DANIELIUI

Anglų kalba išėjo Anatolio Marčenkos knyga „My Testimony“ (Mano parodymas). Marčenka šešerius metus atsėdėjo sovietinėje stovykloje, išėjęs parašė knygą, kuri pateko į Vakarų pasaulį. Autorius už tą knygą, žinoma, vėl čiupinėjamas, nes gyvena Sov. Sąjungoje. Jis vėl atsidūrė stovykloje, kai pasirašė protestą dėl Čekoslovakijos okupacijos, nors oficialiai buvo pakaltintas nusižengimu pasų taisyklėms — negavęs leidimo aplankė savo sužadėtinę Maskvoje.

Toje knygoje jis, be kita ko, rašo ir apie nuteistąjį ir ten atgabentąjį rašytoją Danielį taip:

„Žinoma, ne tik Danielio draugystė su mumis ir Futmanu erzino administraciją. Danielis, sakyčiau, buvo mėgiamas stovykloje visų. Nenoromis jis pasidarė centras, kuris jungė skirtingas grupes ir tautybes. Vieną dieną, būdamas, lietuviui pasikviečia jį į savo ratelį pasiklausti jų dainų, kitą kokie jaunuoliai iš Leningrado pasikviečia išgerti kavos, arba ukrainiečiai paskaito jam savo poezijos“.

PREZ. NIKSONAS Į RUMUNIJĄ

Didžiulį pasaulinės spaudos sujudimą sukėlė tai, kad rugpiūčio mėn. pradžioje, baigdamas savo vizitą į kitus kraštus, padėjo trumpam užsukti į Rumuniją JAV prezidentas Niksonas. Tai pirmas JAV prezidento vizitas į komunistinį kraštą, jeigu neskaitytume ano atvejo, kai karo metu Rooseveltas Jaltoje su Stalinu ir Churchilliu dalijosi pasauliu.

Laikas tokiai kelionei, kaip sakoma, labai tikęs. JAV ir Sov. Sąjunga ieško bendros kalbos ar net ir suranda ją dėl ginklavimosi apribojimų, Viduriniųjų Rytų ir Vietnamo klausimais. O čia, štai, prezidentas važiuos į tokį komunistinį kraštą, kuris nepasiduoda visiškai Sov. Sąjungos valiai ir stengiasi vesti nepriklausomą politiką, kuris gal nesusilaukė Čekoslovakijos likimo, kad JAV išdrįso pakelti balsą, kuris savo metu pasmerkė Čekoslovakijos užpuolimą, o komunistų partijų kongrese Maskvoje reikė protestą, kad pasmerkiamą Kiniją. Ar tai negali reikšti, kad JAV per Maskvos galvą eina Sov. Sąjungos priešų ieškoti ir stengtis palenkti juos į savo pusę?

Sov. Sąjunga, aišku, bus nepatenkinta. Bet jos vadai dar, turės progos susitikti su Rumunijos vadais prieš atskrendant prez. Niksonui, nes rugpiūčio pirmomis dienomis rumunai turės savo komunistų partijos suvažiavimą. Vadinasi, abi pusės galės išsiaiškinti, apie ką su prezidentu kalbėti ir apie ką nekalbėti. Be to, Niksonas buvo pakviestas į Rumuniją dar tada, kai jis nebuvo prezidentu, tai dabar jis tik išnaudoja progą. Jo vizitas bus trumpas — jokių derybų. Pats vizitas išplaukiąs iš prez. Niksono nusistatymo, nepaisant jokių priešybių, su visais gražiai kalbėtis ir palaikyti ko pakenčiamiausią klimatą.

Rumunija, reikia pasakyti, yra atšiaurus komunistinis kraštas, pralenkias staliniskumu net ir pačią Sov. Sąjungą. Dar tik neseniai ji truputį pažabojė savo visagalę slaptają policiją. Kiek daugiau laisvumo leidžiama rodyti tik ūkiniais klausimais. O ypatinga Rumunijos laikysena yra savos ir kitų nepriklausomybės klausimais.

Turėdama galvoje tą ypatingą Rumunijos laikyseną, galimas dalykas, kad ir Sov. Sąjunga per daug nepurkštąs dėl prez. Niksono vizito. Savo komunistinę nepriklausomybę Rumunija gina kaip tik galėdama ir dar kitus užtiaria, bet nuo Sov. Sąjungos irgi nebėga, gerai suprasdama, kad padėtis tokia, kokią ji turi, yra vis dėlto

MILASIUS PARYŽIAUS ŽURNAL

Garsusis Paryžiaus žurnalas „Paris Match“ birželio 14 d. savo menui skirtose skiltyje išspausdino Marc Kunstle straipsnį apie „poetą ir pranašą Milašų“.

Paminėjęs, kad Jean Cassou šį pranciškait kūręs Lietuvos poetą buvo pavadinęs „didžioju mūsų laikų poetu“, ir prisiminęs, kad Oscar Vladislavas de Lubicz-Milosz (taip pranciškait rašomas pilnas Milašiaus vardas ir pavardė) gimė 1877 m. gegužės 28 d. ir kad jis kilęs iš šeimos, kuriai kadaise priklausė 30.000 hektarų žemės, autorius trumpai apžvelgia Milašiaus gyvenimą, nurodo į tai, kad poetas po Pirmojo pasaulinio karo buvo pirmasis Lietuvos respublikos diplomatinis atstovas Paryžiuje, ir skaitytoms papasakoja svarbiausius duomenis apie poeto kūrybą.

Straipsnio autorius M. Kunstle yra aktyvus Paryžiuje sėkmingai veikiančios Milašiaus draugų draugijos narys.

(r)

geresnė negu Čekoslovakijos. O suvalgyti ją Sov. Sąjunga, be abejo, pajęgtų, kaip ir Čekoslovakiją, ir gal niekas dėl to nepakeltų net labiau girdimo balso.

Sov. Sąjunga gali būti jau ir įpratusi į Rumunijos laikyseną. Ji gi draugiškus ryšius palaiko su visais, su Maskvos draugais ir priešais. Ji bendrauja su abiem Vokietijomis, su žydais ir arabais, su Kinija ir Albanija, su šiaurės Vietnamu ir su JAV. Prancūzijos prezidentas de Gaulle'is net ir lankėsi Rumunijoje, nors JAV padėtis yra kitokia negu Prancūzijos, kai eina kalba apie komunistinio ir buržuazinio pasaulio priešingumus.

NUOSTOLIS AFRIKAI

Afrika daugiausia naujas žemynas ta prasme, kad didžioji dalis jo valstybių tik neseniai gavo nepriklausomybę. Tas žemynas turtlingas, bet naujosios valstybės, nusimetusios kolonijų padėtį, pradeda gyvenimą kurtis iš naujo, dėl to ir sunkiai.

Gyvenimą labai sunkina ir ta aplinkybė, kad naujosios valstybės nepajėgia išlaikyti pastovesnės valdžios. Pradeda, rodos, demokratiškai, bet greit įsigali koks nors diktatorius ir viską suima į savo rankas. Kadangi valdžios mėgėjų netrūksta nė Afrikoje, tai tie diktatoriai nuverčiami, jų vietos užima kiti, prasideda pilietiniai karai, žudymas žmonių. Kai neramu, tai ir krašto ūkis negali daryti pažangos.

Viena rimčiausiai besitvarkančių Afrikos kraštų yra Kenija. Ji tik neseniai gavo nepriklausomybę, bet iki šiol dar niekas nėra įvykdęs joje jokio perversmo. Kol anglai tebevaldė Keniją, ten buvo pradėjusi veikti teroristinė Mau-Mau organizacija, nukreipta prieš anglus. Bet nepriklausomybės pačioje pradžioje vyriausybė ne didesnių ceremonijų sulaukėdavo tos organizacijos likučius, kurie norėjo pradėti jau terorą ir prieš savuosius. Opozicija, tiesia, irgi buvo aplamyta, bet kraštas vis dėlto valdomas tvarkingai. Senojo prezidento Kenijatos režimas pakankamai išmintingas.

Ūkinius krašto reikalus ligi šiol tvarkė Tomas Mboja, jaunas valstybininkas, kuris, tur būt, plačiausiai pasaulyje buvo žinomas afrikietis, net ir savųjų biuro pasitenkinimu, o kitų su neapykanta vadintas europietišku afrikiečiu. Dabar, stovintį vaistinės tirdurėje, jį trim šūviais mirtinai paguldė kažkokie užpuolikai.

Dėl savo sugebėjimų jis buvo laikomas pačiu tikriausiu kandidatu į prezidentus, kai Kenijata dėl senatvės pasitrauks. Norinčių užimti prezidento vietą, žinoma, ir daugiau yra. Jam sunkumų sudaro tai, kad jis nėra kilęs iš kikujų, pačios didžiausios giminės krašte. Bet jo talentai ir sugebėjimai jam būtinai, tikriausia, nupelnę tą aukščiausią vietą.

Norinti ramiai gyventi ir gerovės siekti Afrikos ir afrikiečių dalis, aišku, su gailėsčiu sutiko Mbojos mirtį. Neramumai tuojau prasidėjo ir Kenijoje. Luo giminės, iš kurios Mboja kilęs, jaunimas tuojau pradėjo užpuolinėti savo rajone gyvenančius kikujus. Taigi šiaip jau ramų kraštą pradeda apimti nerimas.

Mboja, kaip sakoma, turėjo gerbėjų, bet netruko jam ir priešų. Jau kartą jį buvo šovęs sargybinis.

ROCKEFELLERIO MISIJA

Prez. Niksonas buvo išsiuntęs į Lotynų Amerikos kraštus savo patyrusį atstovą New Yorko gubernatorių Rockefellerį su tam tikra misija — surinkti žinių, kaip būtų galima pakelti prekybą ir kiek kuriam tų kraštų paramos reikėtų. Vadinasi, Rockefelleris važiuavo gerų tikslų vedamas.

Bet Lotynų Amerikos kraštai žinomi savo ūkiniu atsilikimu. Ūkinį atsilikimą šiais laikais lydi ne tik nepasitenkinimas, bet ir maištai ir sukilimai. O kai JAV biznierių ne viename tų kraštų turi visokių privilegijų ir naudoja savo ten investuotą kapitalą duodamais gerais pelniais, visiškai suprantama, kad visur tas prezidento pasiuntinys buvo sutinkamas su priešų ir prieš JAV nusiteikusių demonstracijomis, riaušėmis, sprogdinimais ir gaisrais.

Padėtį, be abejo, išnaudoja atitinkamos partijos. Bet Lotynų Amerikos skurdžių sluoksniams ir JAV su tuose kraštuose įsitiprinusiais Dėdės Samo kapitalistais ir Rockefellerio vardas nekelia džiaugsmo. Tai greičiau kelia tik nepasitikėjimą ir norą prieštintis, ypač kai tikrieji JAV dabartiniai tikslai platiems sluoksniams aiškiau nežinomi.

Nusiteikimą neblogai pavaizduoja atsitikimas, kad jau maždaug prieš 20 metų Andų kalnų džiunglėse, pačioje jų gilybėje, buvo užtiktas plakatas su įrašu: „Šalin Rockefellerį“.

S. Baltaragis

Septynios DIENOS

Beždžionautė neišlaikė

Amerikiečiai paleido į erdvę skraidyti apie žemę beždžionę Bonnie, tikėdamiesi ją išlaikyti ten mėnesį.

Bet po savaitės paaiškėjo, kad beždžionė nesiryzta nei esti, nei gerti. Ji buvo nulaipinta ir netrukus padvėsė.

Sovietinis laivynas į Kubą

Sov. Sąjunga nutarė nusiųsti į Kubos sostinę Havaną laivyno dalinį. Jis ten būtų liepos 20-27 dienomis.

Tai būtų pirmasis toks sovietinio laivyno vizitas, neskaitant to atvejo, kai Chruščiovo laikais buvo gabenamos raketos.

Spėjama, kad tas vizitas yra atsakymas į seneną amerikiečių laivyno vizitą į Judoją jūrą ir į prez. Niksono numatytąjį vizitą Rumunijon.

Krizė Italijoje

Italijos vyriausybė atsistatydino. Kol kas ir toliau eina pareigas min. pirm. Rumoro vadovaujami ministrai, kol krikščionių demokratų partija paskirs naują žmogų vyriausybei sudaryti.

Bet dabar aiškėja, kad į naują vyriausybę nebeonori įeiti respublikonų partija. Ligi šiol ir ji dalyvavo koalicinėje vyriausybėje, kuriai vadovavo didžiausia parlamente krikščionių demokratų partija ir įėjo taip pat socialistai.

Sovietinė ranka Irake

Irako naftos pagrindinius šaltinius ligi šiol išnaudojo vakariečiai.

Pagal naujus susitarimus Sov. Sąjunga davė neseniai 72 mil. dolerių Irakui įsigyti gręžimo ir kitokiems su tuo susijusiems įrankiams, o dabar pridėjo dar 70 mil. dolerių paskolos. Taigi Irako naftos reikalai pereis Sov. Sąjungos globon.

Ligi šiol Sov. Sąjungos įtakoje jau buvo Egiptas ir Sirija.

Už Izraelio atstovus

Maskvoje buvo tarptautinis dramaturgų kongresas, į kurį Sov. Sąjunga atsisakė duoti vizas atvažiuoti Izraelio delegatams.

Kitų kraštų delegatai ryžosi boikotuoti kongresą, jei nebus išleisti Izraelio atstovai. Pagaliau jiems buvo išduotos vizos, bet aerodrome tie atstovai nebuvo išleisti iš lėktuvo, kad britų ir kanadiečių atstovai pareiškė, kad ir jie nepajudės.

Ekonominiai sunkumai

Cekijos respublikos ministeris pirmininkas Razlis pareiškė, kad Čekoslovakija išgyvena didelius ekonominius sunkumus ir reikalingos ypatingos priemonės.

Nauja partija

Dabartinėje Prancūzijos vyriausybėje dalyvaujantieji gaulistai įsteigė naują partiją — vidurio, demokratine ir pažangos.

Naujosios partijos steigėjų tarpe yra ir keletas ministrų ir dalis gaulistų parlamento narių.

Mbojos mirties pasėkos

Nušautas Kenijos ekonominių reikalų tvarkytojas Tomas Mboja. Dėl jo mirties eina fantastiškiausi gandai.

Mboja buvo luo giminės narys, tai ir palaidotas savo gimimo vietoje. Bet luo giminės kenijiečiai laidotuvių metu pradėjo riaušes ir akmenimis apmėtė prez. Kenijatos ir vyriausybės narių automobilius.

Ceausescu sveikinimas

Ryšių su liepos 4 d. — JAV nepriklausomybės švente Rumunijos prez. Ceausescu pasiuntė sveikinimą prez. Niksonui, reikšdamas jame įsitikinimą, kad „abiejų tautų gerovei“ stiprės santykiai tarp Rumunijos ir JAV.

Siūlo padaryti piliečiais

Ispanija norėjo atsiimti iš Britanijos Gibraltarą. Bet Britanija sutiko perleisti su sąlyga, jeigu gyventojai taip nubalsuotų.

Ispanija uždarė sieną su Gibraltaru, o gyventojams pasiūlė priimti Ispanijos pilietybę ir persikraustyti į Ispaniją.

Šiaurės Vietnamas mostas

Šiaurės Vietnamas paskelbė, kad jis grąžins nelaisvėje laikomus tris amerikiečių lakūnus ir kitiems belaisviams leis gauti giminių siuntinius.

Atnaujinti susišaudymai

Tautinės Kinijos vyriausybė Formozoje skelbia, kad jos karinės pajėgos paskandino du komunistinės Kinijos laivus.

Ilgesnį laiką abi pusės neturėjo jokių susidūrimų.

J. Gliaudos romanas

Jurgis Gliauda — viena stambiausių mūsų literatūros svetų figūrų. Penki jo romanai laimėjo „Draugo“ dienašio skelbiųjų konkursų premijas. Dvi jo novelės nunešė premijas „Dirvos“ konkurse. Kas gi dar yra pasiekęs tokio įvertinimo ir pasisekimo? Tikrai niekas.

Jo romanai, tiesa, prieštaringai sutinkami kritikos. Vieniems jie atrodo visokių ydų kupini, o kitiems, bent kai kurie, tikrai indėlis į lietuvių literatūrą. Bet jeigu prie jų pastarųjų nuomonės dar pridėsimės tą faktą, kad jau net du jo romanai yra išleisti anglų kalba, tai jį gerąją pusę dar labiau turės nulinkti svarstyklė lėkštė.

Dabar išleistas jo romanas **Liepsnos ir apmado ašiniai** ir yra tas, kuris jam atnešė penktąją „Draugo“ premiją (išleido Lietuviškos Knygos Klubas Čikagoje; P. Jurkaus viršelis; 304 puslapiai; kainą 4 dol.).

Aukšto stiliaus vardas nieko nenusako, kas romane vaizduojama. O jame vaizduojamas dabartinis Lietuvos gyvenimas. Pagrindinis romano herojus yra komjaunuo- lis Jonas Survila, kuris priklauso pagrindinę grožinę literatūrą gaminančiam jaunųjų būreliui. Jeigu pirmasis spaudai skirtasis jo darbas būtų pamatęs dienos šviesą, gal tas jaunuojis ir būtų patekęs į jaunųjų, pripažintų rašytojų gretas. Bet tas kūrinys užkliuvo, dėl to ir Survilos likimas susipainiojo. Jis buvo išsiųstas į nežymų kolchozo bibliotekininku ir savo slaptuose užrašuose reiškiasi kaip literatūros ir gyvenimo kritikas.

Ivykiai tame kolchoze nekokie. Jie sutirštėja, kai į kolchozų mechaniką pareigoms pirminkas Raikūnas priima kunigą Jatulį. Laikėsis, galima sakyti, be tarybinio priekaišto, kunigas provokaciniu būdu pagaliau suimamas, nes jo rėmėjai, kol pirminkas atostogauja, pastato bažnytelę. O kai ivykiai nedaug, tai veikėjai daugiausia vis filosofuoja — vertina aplinką, santvarką, komunizmo ideologus, dabartinę literatūrą. Tas vertinimas vyksta dažniausiai vaizdingais aforizmais, dėl to skaitytojas vienur kitur turės išgliaudyti tų aforizmų reikšmę, o kai kur gal įžiūrės ir prieštaravimų. Pavyzdžiui, tasai vadinamosios stalčinės literatūros kūrėjas Survila reiškia vis neigiamas nuomones apie dabartinę sovietinę lietuvių literatūrą, pa-

sišaiptydamas net iš autorių vardų ir pavardžių, o jį romano pabaigą pats įninka skaityti naujuosius poezijos rinkinius. Ar tai turėtų reikšti, kad tasai visa ko kritikas pagaliau pavargęs ir pakeitė nuomonę? Jo filosofiniai aforizmai, rodos, neduoda jokio aiškesnio atsakymo.

J. Gliauda nėra pirmasis, kuris savo kūriniui pasirinko Lietuvos gyvenimą, pažįstamą, galima sakyti, tik iš laikraščių, žurnalų ir knygų. Kiti irgi yra rinkęsi tokias temas, kartais sėkmingiau, o kartais ir labai nesėkmingai jas apdorodami. J. Gliauda, tvarkydamasis su ta tema, derina du būdus — propagandinį ir filosofinį. Kai jis sustoja ties savo mėgiamuoju Dostojevskiu ar kitu pafilosofuotą tinkamu autorium, tai nubrenda į tokias gilybes, kuriose skaitytojas jau nebesusigauja, taip gilu, taip be galo gilu. O sekdami pro herojų ir jo bičiulius akis matomąją kasdienybę, pasijuntame ne kartą, kad tarytum lyg skaitytume mūsų laikraščio puslapius, skirtus antisovietinei propagandai.

Prisigysime tokį laiką, kada žinios

PAGERBTI GLIAUDA IR MIRONAS

Birželio 22 d. šv. Kazimiero parapijos salėje Los Angeles pagerbti čia gyvenantieji rašytojai Jurgis Gliauda ir Andrius Mironas. Surengta piati programa. Akademijos rengimo komiteto pirmininkas Stasys Paltus sakė įžanginę kalbą. Perskaitytą eilę sveikinimų. Prof. dr. Elena Tumienė skaitė paskaitą apie vėliausią J. Gliaudos romaną „Liepsnos ir apmado ašiniai“. „Dirvos“ novelių konkursų mecenatas Simas Kaštelionis asmeniškai sveikino. Į čia atvažiavęs iš Clevelando, jis iškėlė pinigines premijas. Buvo abiejų laureatų žodis. Alfonso Giedraičio pasisakymas dėl A. Mirono novelės. Iš Mirono novelės ištraukta skaitė aktorė Ona Mironienė. Iš Gliaudos romano ištraukta skaitė aktorė Nelė Apeikienė. Pijanistė Reimonda Apeikytė paskambino Bacho ir Beethoveno kūrinių.

Čia atpasakoti visą Akademijos eigą nesistengsime. Kiek aptarsime dr. Tumienės paskaitą ir rašyt. J. Gliaudos pasakytąsias mintis.

LIETUVISKA SAVIJAUTA IR PASAULIO VYSTYMO SI SPAZMOS

Pasaulinės literatūros profesorė dr. Elena Tumienė rašytojo Jurgio Gliaudos paskutinio romano, laimėjusio „Draugo“ premiją, aptarimui davė plačią antraštę, kurią čia ir pakartojome. Savo pasisakyme ji nurodė, kad nors premijos nėra literatūrinis kriterijus, bet gauti penkias literatūros premijas už romanus ir dvi už novelės būtų net žymiai didesnės tautos literatūroje retas įvykis. Premijas paskyrė skirtingos komisijos. Visuomenės sujūdimas, net jaudinimasis dėl tų premijų verčia visus pagalvoti, jog turime reikalą su išskirtiniu rašytoju.

„Liepsnos ir apmado ašiniai“ pavadinimas simbolinis. Pagrindinis romano veikėjas yra komjaunuojis, kolūkio knygynininkas okup. Lietuvoje, save vadinantis stalčiniu. Jis rašo spaudai, bet jo kūrinių nespausdinami, nes jie neatitinka kompartijos linijai. Skaitytame apie kolūkio gyvenimą, tarsi būtume įsijungę į tą gyvenimą. Nors detalaus aprašymo nėra, bet įvykiai taip taikliai suklustyti, kad pajuntame tarybinį gyvenimą, pilną paradoksų, prieštaravimų, sunkumų, negerovių. Autorius

apie Lietuvos gyvenimą ateina ne vien per spaudą. Dalis mūsų važiavę į Lietuvą, o iš Lietuvos irgi atvažiuoja tautiečiai. Kai spaudos informacijos papildome iš stebėjimo ir pasikalbėjimų gautomis žiniomis ir tada skaitome J. Gliaudos romaną, pradame neapsiginti minties, kad jo herojuje Surviloje yra vis dėlto nemaža dozė dirbtinumo. Jis daugiausia galvoja taip, kaip mūsų kraštutinė propaganda, ir taip vertina visą aplinką. Kritiškai nusiteikęs jaunimo Lietuvoje, aišku, yra. Dėl to sutinkame su J. Gliauda, kad jo Survila jį kai kuriuos dalykus gali kritiškai žiūrėti. Bet tais kitais keliais, ne per spaudą ateinančios informacijos nuotropus sakyti, kad šviesusis jaunimas nesiverčia vien neigimu. Tasai Survilukas, pavyzdžiui, juokiasi iš visos net ir naujausios sovietinės literatūros. O toje literatūroje, ypač poezijoje, yra puslapių, kurie ir mus jaudina savo krašto meilės veržimusi. Kritiškai nusiteikęs jaunimo vienas esminių bruožų esąs tas, kad jis net nelabai kritiškai didžiujasi tuo, kas lietuvių sukurta. Tuo, tur būt, reikia aiškinti ir nemažus knygų tiražus, kurie greit išsenka tais atvejais, kai išsena lietuviškumą iškeliantieji ir lietuvių širdžiai ypač brangūs dalykai.

originalios poezijos, kuri romano veikėjų esanti slapta skaitoma Lietuvoje. Dr. Tumienės įsitikinimu, tiek formos, tiek idėjų atžvilgiu romanas „Liepsnos ir apmado ašiniai“ yra labai vertingas, įdomi knyga, nors ir nelengva skaityti. Jei romanas būtų tinkamai išverstas į svetimas kalbas, efektyviai praturtintų filosofinio romano žanrą. (Dr. E. Tumienė savo paskaitą žadėjo paskelbti perijodikoj).

Kažkas prelegentė buvo klausęs, ar gali rašytojas teisingai pavaizduoti tarybinį gyvenimą, tenai negyvendamas? Gal lengviau rašyti, kai pats autorius pergyvena aprašomuosius įvykius. Aristotelis yra pasakęs, jog aprašomoji realybė turi būti galima, bet nebūtinai šimtu procentų reali. Literatūra turi savas taisykles, tikslų detalių nusakymas nebus literatūrinis, jei neturės literatūrinės sielos. Dostojevskis gal nieko nenužadė, bet puikiai suprato žudančiojo psichologiją ir įtikinamai aprašė nusikaltėlių veiksmus žiūrint iš literatūrinio taško. Tolstojus nedalyvavo 1812 metų kare, o jį aprašė meistriškai. Gliauda neabejotinai bus rinkęs, studijavęs okupuotosios Lietuvos gyvenimo medžiagą, ją giliai slėpęs savo pasamonei ir prireikus pagrupavęs kas reikalinga.

Autorius sėkmingai naudoja satyrinio romano priemones: ironiją, sarkazmą, priešpriešas ir kt. Kūrinyje yra daug naujadarų, kas nors turėtų juos atskirai pagnatinti.

Romano visi veikėjai linke filosofuoti, kas verčia skaitytoją atidžiai gilintis į skaitomuosius sakinius ir mintis. Autorius netiesiogiai interpretuoja žmogaus ir lietuvių būvį, statydamas jį likiminių srovių sankryžoje.

Dr. Tumienė nurodė kai kuriuos puikius forminius romano ypatumus. Romane idėjos svarbesnės, nei iš pradžių gali atrodyti. Originali romano konsrukcija.

Per du trečdaliu knygos skaitytoją vedęs tarybinio gyvenimo satyros keliu, autorius pakrypsta į pasaulinės tematikos plotmę: Vietnamo kare susitinka du lietuviai — dr. Daugas iš Čikagos ir Maskvoje apmokytas korespondentas Gediminas, ir negrė slaugė Beverly. Nustebę skaitome apie Vietnamo augmeniją, karo vedimą, stebime dviejų skirtingų lietuvių diskusijas.

Savo forma romanas yra filosofinis. Džiunglės lyg tampa simboliu dabartinės bendrosios padėties.

Romane Amerikos lietuvių poeziją atstovauja Alfonsas Gričius, kaip vienintelis pasiekiantis savo tautos širdį. Duodama jo

Jeigu kas kitaip neįrodytų, abejotume ir tuo vadinamosios stalčinės literatūros pagrindžiu Lietuvoje. O jeigu toks ir būtų, tai iš tiesų vargu jam priklausomai didesnį talentą, vertesni dėmesio kaip literatūros žmonės. Turint tai galvoje, J. Gliauda, tur būt, teisingas, nežinomus Survilas priskyręs tam pagrindžiui, kuris gali turėti reikšmės politikai, o ne literatūrai. Reikalo per daug nepataisai, o romanui įjungtoji „Sakmė apie tris“, kurią tariamai parašęs to pagrindžio narys. Tas epizodas nėra kuo nors būdingas, išskyrus gal tik autoriaus intencijas padaryti jį programiniu stalčinės literatūros pavyzdžiu.

Sakytume, kad J. Gliaudos kai kurie sprendimai romane daromi tikrai iš lengvos rankos. Kaip būdingesnį lengvų sprendimų pavyzdį galėtume nurodyti iškėlimą į aukštesnį Alfonso Gričiaus eilėraščio. Iš svetur gautas eilėraščių, kaip atsitinka Mūzai ir Survilai, gali daryti šviežios įspūdį, bet Gričiaus lyginimas su Bodleru — kažkas nepaprasta ir nepagrįsta. O gal tos visokios nepaprastos išvados yra J. Gliaudos stiprybė.

K. Abr.

originalios poezijos, kuri romano veikėjų esanti slapta skaitoma Lietuvoje.

Dr. Tumienės įsitikinimu, tiek formos, tiek idėjų atžvilgiu romanas „Liepsnos ir apmado ašiniai“ yra labai vertingas, įdomi knyga, nors ir nelengva skaityti. Jei romanas būtų tinkamai išverstas į svetimas kalbas, efektyviai praturtintų filosofinio romano žanrą. (Dr. E. Tumienė savo paskaitą žadėjo paskelbti perijodikoj).

KALBA JURGIS GLIAUDA

Akademijoje buvo įrašyta ir rašyt. Gliaudos kalba. Jisai pasakė taip:

Norėčiau išeiti su viena dimensija: mano romane yra scena, kai vienas veikėjas stebi gestančią žarą ir sako: išėjau iš buties ir ašėjau į butį. Rašytojui pats skaudžiausias skausmas, jog gali praleisti situacijos, išraiškos būdą. Rašytojas kooperuoja labai konkrečia medžiaga, nes viskas, kas koncentruojasi į kūrinių, yra kitos dimensijos. Išėjimas iš buties į butį teikia didelį paglėvėjimą. Kada butis prieš mane, jos prognozė gana pavojinga.

Atskirai rašyt. Gliauda pažymėjo nugarę, jog rengiamos būsimiems raštų konkursams ribojimo rubrikos. Guldymas į Prokrusto lovą nėra džiaugsmas, jei numanai, jog gali būti nukirstos arba kojos, arba galvos dalis. Apie tai kalbu, sakė rašyt. J. Gliauda, norėdamas užbėgti triukšmui už akių, kad nebūtų kultūrinės diskriminacijos.

Mūsų poety tarpe radau poetą, kuris negalėjo gimti tarybinėje santvarkoje. Tai visiškai menui atsidavęs poetas Alfonsas Gričius. Aš lenkiuosi tau, mielas kolega Alfonsai Gričiau.

KAZKUR BURIUOJA

ALFONSO GRICIAUS JACHTA

Akademijoje stebėtoju buvo ir poetas Alfonsas Gričius, čia gyvenantis. Jį pakla-

STRAIPSNIS APIE PASIPRIESINIMĄ

Vakarų Vokietijoje išsėmantis laikraštis „Stimme der Freiheit“ birželio mėnesio numeryje paskelbė išsamų straipsnį apie lietuvių tautos pasipriesinimą sovietų okupacijai. Straipsnyje plačiai aptasakojama partizaninė kova, trukusi iki 1953 metų. Nors partizaninis karas turėjęs būti nutrauktas, bet, pasak laikraščio, pasyvinis pasipriesinimas vyksta toliau. Jis trukšys tol, kol Lietuva atgausianti savo valstybę nepriklausomybę. Straipsnis pailiustruotas sostinės Vilniaus atvaizdu.

gerą armoniką, bet karo metu prarado. O šią, nors ir sukliaunusį, Muendene su vienu vokiečiu išsimainė už pokelį amerikoniškų cigarečių. Kaniauskas ją dar daugiau sulopė, suraišė stipsnėmis virvelėmis ir iš peties traukė, pritardamas mūsų dainų melodijoms.

Pietų metu buvo ir kalbų. Tik po to į mūsų būrelį atėjo čekė stovyklos gydytoja, kurios nežinau nei vardo, nei pavardės. Nežinau, kiek ji buvo mokiusis muzikos, bet ji mums taip širdingai kalbėjo:

— Nebuvau Lietuvoje ir nemačiau jos, bet, sprendžiant iš jūsų dainų, ji turėtų būti labai graži. Nėra joje aukštų kalnų. Ten yra upelį, ežerų ir daugybė miškų, kuriuose pilna paukščių giesminių. Lietuvoje gyvena labai ramūs ir svetingi žmonės. Nesuprantu jūsų dainos žodžių, bet kokios gražios ir nuostabios jų melodijos! Tik gerai įsiklausykite į savo dainas ir girdėsite, kaip Lietuva miškai ošia, kaip upeliai čiuurlena. Dainuokit jiems, — ir pirštu parodė į stovyklos direktorių, — nes nenustebinsit jų kuo kitu. Tegul pasiklausys ir pasigirės gražios dainos melodija, nes jie tokių neturi.

Ir dabar, kai išgirstu būrelį lietuvių, ramiai dainuojančių, ir prisimenu tos čekės gydytojos žodžius, noriu išgirsti ir Lietuvos miško ošimą, ir upelių čiuurlenimą, ir laukų vyturėlio traliavimą.

Vik. Ignaitis

siau, ką galėtų pasakyti apie tokį reikšmingą jo iškėlimą. Atsakė, kad apie tai nieko nežinojo, niekad apie tai rašyt. Gliauda nekalbėjo nei užsiminė, su dideliu nustebimu paskaitė praeitą savaitę nusipirkęs knygą — romaną. Tokiu pagerbimu džiaugiasi.

Paklausiau ir rašyt. Gliaudą, kodėl pasirinko poetą Alfonsą Gričią. Atsakė, kad Gričius yra unikumas lietuvių poetų šeimai. Jo nėra reikalo nei kelti, nei garsinti, nei reklamuoti. Jis pats sau yra užsitikrinęs nemirtingumą lietuvių poezijoje.

Šio reportažo sudarytojas mano, kad nuo dabar poetui Alfonsui Gričiui atidaryti sunkūs vartai, prie kurių jis tyliai stovėjo. Dar ir kilimėlis bus patiestas, jei knyga bus išversta į svetimas kalbas. Kaip reaguos kiti poetai?

Kęstutis Gardinas

PRANAŠAI

„Dievas, daug kartų ir tūleriopu būdu kalbėjęs kitados tėvams per pranašus, paskiausiai, šiomis dienomis, kalbėjo mums per Sūnų“ (Zyd. 1,1-2)

Liturginis sąjūdis, prasidėjęs ryškiai su II Vatikano susirinkimu ir jo padarytais nutarimais, pateikia nelauktų staigmenų, pakeitimų, pagerinimų. Mūsų laikų Bažnyčia meldžiasi viešai ir visa. Įtraukiama į liturginę viešą maldą visi šventovėje besimeldžiantieji. Privačiai maldai pasilieka tylūs laikotarpiai prieš liturgines pamaldas, arba po jų.

Pamažu keičiasi ir Mišių maldos. Praplečiama šv. Rašto skaitymai. Yra popiežiaus patvirtinti keturi Kanono tekstai, kurie žymiai sutrumpina ligi šiol naudotą per 400 metų tekstą. Tiesa, ir šis paliekamas naudotis kunigo nuožiūra.

Nuo sekančių liturginių metų, atrodo, bus įvesta daugiau skaitymų iš Senojo Testamento, iš pranašų knygų. Su jais tenka susipažinti.

Kas yra pranašas? Tai asmuo, kuris kalba Dievo vardu, apreiškdamas Dievo valią žmonėms. Dažnai pats Dievas palydudavo jų skelbiamąją tiesą nepaprastais ženklais ar greit įvykstančiomis pranašystėmis. Įprasta pranašus skirstyti į didžiuosius ir mažuosius. Didžiaisiais pranašais yra skaitomi keturi: Izaijas, gyvenęs apie 742 m. prieš Kristų, Jeremias (626), Ezekeelis (593) ir Danielius (537). Tarp seniausiųjų pranašų galima skaityti Samuelį, kurs, Dievo pavedamas, parinko žydams pirmąjį karalių, Saulių (1050 m. pr. Kr.).

Visi šie didieji pranašai yra palikę gausių raštų.

Mazieji pranašai. Jų priskaitoma 12. Jie paliko trumpus savo pranašysčių užrašus, nors ir labai vertingus.

Jonas veikė apie 612 m. pr. Kr., nes 612 m. buvo sunaikinta Niniva. Jis skelbia Dievo gailestingumą, galybę ir Dievo visur esimą.

Amosas veikė apie 760 m. pr. Kr. Jo laikais šiaurinė karalystė praturtėjo, bet miestėnai puolė doroje. Juos šaukė atgalauti, nes artėja Dievo bausmės diena iš Asirijos pusės.

Ozėjas (786-746) skelbė žmonėms Dievo meilę, kai valdovai, šviesuomenės ir žmonės buvo nusikreipę nuo tikrojo Dievo, begarbindami stabus.

Mikėjas (750-687) pramatė Izraelio sunykimą ir didelę bausmę už bedievišką gyvenimą.

Nahumas (625) paskelbė, jog Niniva bus sunaikinta. Ir po dvylikos metų tai įvyko. Sofonijas (640) pabrėžė nuodėmės didelį blogį ir kad už nuodėmės teks tautai atgaivinti.

Habakukas (605) rašė poetiniu dialogu. Gerasis Dievas panaudos stabmeldžius žydams nubausti.

Agėjas (537), grįžęs iš Babelio nelaisvės 520 m., ragino tautiečius atstatyti Jeruzalės šventovę.

Zakarijas (517) ragina atgaivinti tautą. Abdijas veikė po Jeruzalės paėmimo V amž.

Joelis rašė apie 400 m. pr. Kr., kad bus nubausti stabmeldžiai ir Dievas viešpataus Izraelyje.

Malakijas gyveno ir veikė apie IV amžiaus vidurį.

Visų šių garbingų vyrų lūpomis kalbėjo Dievas savo išrinktajai tautai. Pasiskaitykite ir pasimokinkite.

K. A. M.

PROF. A. RAMŪNAS PIRMININKAVO

Šiaurės Amerikos ir kitų kraštų pedagogikos dalykų profesoriai birželio 3-4 d. d. turėjo Toronto, Kanadoje, suvažiavimą, kuriam pirmininkavo Otavos universitete dirbęs lietuvis prof. Ant. Ramūnas.

ANA BRANGI DIENA

Rodos, dar taip neseniai po didžiosios karo audros rinkomės sugriautoje Vokietijoje į vadinamąsias Dievo Paukščiųlių stovyklas. Nežinojome tada, kas mūsų laukia. Mūsų ateitis, kaip ir daugelio kitų, netekusių namų pastogės, buvo neaiški, nors šiek tiek rimstanti.

Atsimenu, po ilgesnių klajonių su įvairiausiais nuotykiškais būrelių lietuvių atsidūrė Muendene. Per savaitę susirinko jau per 60. Gavom kareivinėse didelį kambarį ir kūrėmės, kaip kas išmanėme.

Ten sulaukėme Rugsėjo Aštuntosios. Tai mūsų tautinė šventė. Po didelių vargų, klaidžiojimų ir nežinios visi nusprendėme, kad ir labai kukliai, atšvęsti šią šventę. Čia buvo ir lietuvis kunigas, kuris sekma-dieniais čia viename kareivinių kambaryje laikydavo tremtiniais pamaldas. Todėl ir mes nusprendėme rugsėjo 8 d. pradėti pamaldomis, o paskui visi susirinkime į vieną vietą pavalgyti pietų ir prisiminti savo tautinės šventės. Na, o jeigu lietuvių būrys, tai bus ir dainelių sudainuota.

Visa aptarus, su šitokiais kukliais no-rais ėjau pas stovyklos direktorių salės pamaldoms prašyti. Nuėjęs išdėščiau visą reikalą.

— Aha, tai rytoj jūsų tautinė šventė, — lyg tarė sau, lyg klausė mane stovyklos direktorius.

— Taip, rytoj yra mūsų tautinė šventė, kurią mes kasmet laisvoje Lietuvoje švėdavome. Čia mes nesame gerai pasirengę, nes tik savaitė laiko, kaip pradėjome rinktis. Dėl to norime ją paminėti labai kukliai: rytą būtų pamaldos, po to susirinksim pietų metu į vieną salę, pavalgysime bendrus pietus, pasikalbėsime ir prisiminsime laisvąją Lietuvą. Norime tą dieną pabuvoti visi kartu ir prisiminti jos skaudų likimą.

Direktorius pagalvojo ir pagaliau tarė: — Eik šen, Rukšėnai.

Rukšėnas, Vilniaus krašto lietuvis, ten tuo metu buvo stovyklos sekretorium. Tai buvo labai malonus, nuoširdus ir mielas mūsų bičiulis ir stengėsi pasinaudoti savo padėtimi visiems padėti.

— Žiūrėk, — tarė direktorius, — rytoj lietuviai švenčia savo tautinę šventę. Kuo mes galim jiems padėti? Kiek jūsų yra ir ko jums reikia pietums pagerinti? — kreipėsi dabar į mane direktorius.

— Šiuo metu mūsų grupėje yra 60 žmonių, bet nežinau, ko mums reikia, kad šeiminiškės galėtų parengti tinkamus pietus. Su jomis šiuo reikalu nesitariau, — aiškinau direktoriui.

— Aha, — tarė direktorius ir kiek pagalvojo. — Rukšėnai, imk popieriaus ir rašyk, — ir direktorius pradėjo diktuoti įvairių

Savaitgalis Romuvoje

(3)

IV — Krašto valdybos narių referatai

Pirmininkas inž. Jonas K. Valiūnas kalbėjo tema „Bendruomenė ir jos tikslai“. Suminėti socialiniai tikslai, didėję vaidmenį vaidinę tada, kai Bendruomenė kūrėsi. Pabrėžta kultūrinė veikla, švietimas, lietuviybės išlaikymas. Nusiskysta nevieningumu, nereikalingais ginčiais, piktais kaltinimais. Skatinta kritikuoti ne tiek kitus, kiek pačius save. Apgailestauta, kad yra lietuvių, kurie gėdinasi net lietuviškai kalbėti, kiti gėdinasi stoti nariais į lietuvišką organizaciją. Dabartinė padėtis esanti bloga, bet ne beviltiška. Svarbu išlaikyti tikėjimą į Lietuvos laisvę. Reikia visur skelbti Lietuvos nelaimę! Reikia leisti vaikus į Vasario 16 gimnaziją, kuri nėra per prasta. Jos absolventai lygiaverčiai su kitų gimnazijų absolventais, iš jų eilių jau yra kilę mokytojų žmonių ir uolii Bendruomenės veikėjų.

Vicepirmininkas kun. Bronius Liubinas kalbėjo apie švietimą ir kultūrinę veiklą apylinkėse. Pabrėžė šeimos uždavinius mokymui, taipgi ir lietuviškajam švietimui. Pagrindinė mokykla yra vokiška. Veikiančios vargo mokyklos tikrai varganos. Jos susiduria su daugeliu sunkumų. Didžiajai vaikų daliai lietuvių kalba nėra gimtoji, t. y., nėra išmokyta šeimose, nėra kalba, kuria vaikai susikalba su savo mama. Ne visuomet vaikams aišku, kam jiems toji kalba iš viso reikalinga, nes net namuose nevertojama. Yra ir techniškų sunkumų, nes šeimos gyvena toli viena nuo kitos, sunku vaikams sugabenti į vieną vietą, ypač kai Vokietijoje pamokos mokyklose yra taip pat ir šeštadieniais. Trūksta norinčių ir pasirodusių mokytojų. Kreipta dėmesys, kad mokymą reikia padaryti patraukliu ir simpatišku, nes verčiau blogai kalbantis lietuvių draugas, negu puikiai lietuviškai mokąs tautos priešin. Svarstyta, ar ne-

reiktų stengtis organizuoti keliaujančių mokytojų didesnėmis sritims.

Didelės reikšmės lietuviškajam mokymui yra vasaros stovyklos. Ir šiemet Krašto valdyba jų vieną ruošia, organizavimo darbus pavedusi savo sekretorei Onai Bartusevičienei. Kita ruošama Nordrhein Westfalijos krašto įgaliotinių komisijos. Tėvai turėtų į ją leisti visus savo vaikus, ir tokius, kurie dėl gabumų stokos ar kitų priežasčių negali lankyti Vasario 16 gimnazijos.

Iš kultūrinės veiklos sričių suminėtos: knygynėlių ir skaityklų organizavimas, liaudies meno puoselėjimas, susitikimai su kultūrine programa, minėjimai, studijų savaitės, o ypač Vasario 16 gimnazijos kultūrinės jėgos ir jų parengimai, spinduliuoją į apylinkes. Kalbant apie įvairius vietinius leidinėjus, suabejota, ar nėra per daug sklandomasi, ar jie visi tikrai prisideda prie kultūrinio lygio kėlimo.

Narys jaunimo reikalams stud. Andrius Smitas kalbėjo apie lietuvių jaunimo problemas ir veiklą. Jis apgailestavo, kad lietuvių tarpe rodosi tik mažas jaunuolių skaičius. Mėgino ieškoti nutautimo priežasčių. Kai kuriuos atstamia nuolatines senų pestynės. Kalta yra ir tėvų nesupratimas, kurie kartais vengia su savo vaikais net lietuviškai kalbėti. Svarbią vietą priežasčių eilėje užima tautiška mišrios šeimos. Stoka kontaktų ir susidomėjimo jaunimu. Niekas dar nemėgino apjungti visų jaunuolių. Mėginta palikti darbą ideologinio pabūdzio organizacijoms, bet jos tikrai veikia tik Vasario 16 gimnazijoje. Nuo 1966 m. įsteigtoji Jaunimo sekcija yra suorganizuota veikiančiųjų organizacijų pagrindu. Mėginta sudaryti jaunimo sąrašą, bet nesulaukta reikiamo atgarsio apylinkių dvovuose. Planuojama pertvarkyti Jaunimo sekciją. Norima vietoj organizacijų pagrindo remtis apylinkėmis. Š. m. rudenį

bus šaukiamas buvusių Vasario 16 gimnazijos mokinių suvažiavimas; 1970 m. vasarą pramatoma 10 dienų vasaros stovykla jaunimui.

Izdininkas Jurgis Barasas kalbėjo apie organizacinės veiklos techniką, aiškindamas statuto skyrius, kuriuose kalbama apie apylinkių veiklą. Pateikė susirinkimo protokolo pavyzdį.

V. DISKUSIJOS

Išklausius visų pranešimų, prasidėjo diskusijos, kurioms vadovauti buvo išrinkti Kasparas Dikšaitis ir Lukošaitis. Diskusijose pasisakė didelis skaičius dalyvių. Buvo svarstomi narių verbavimo reikalai, statuto pertvarkymas, naujai iš Lietuvos atvykstančiųjų sutikimas Friedlando stovykloje. Siūlyta net kurti liaudies banką (dr. Karvelis). Abejota daugybės vietinių leidinėlių tikslingumu, ypač kai jie panaudojami savitarpio ginčams vesti. Kai kada atrodo, kad eina panaši kova, kaip tarp Guareschi humoristinių raštų herojų Don Camillo — klebono ir Peppone — viršaičio. Taip pat visokių klubų ir organizacijų dauginimasis nebūtinai laikytinas pozityviu reiškiniu, ypač kai jiems priklauso lygte patys nariai. Vasario 16 minėjimai organizuoti keli didelio masto — vis skirtinguose Vokietijos kraštuose. Norint pritraukti ir išlaikyti jaunimą, reikia jam duoti uždavinių.

Jokių rezoliucijų nebuvo priimta, nes toks veikėjų suvažiavimas nieko teisiškai neįpareigoja. Buvo balsų suvažiavimą paversti statutine institucija. Sugestijos bus pateiktos statutams peržiūrėti komisijai. Šiaip jau visos suvažiavimo iškeltosios sugestijos turi didelę moralinę reikšmę ir, neabejotinai, atitinkamų organų bus paimamos.

Darbo programą uždarė Vokietijos LB valdybos pirmininkas inž. Jonas K. Valiūnas, pakviesdamas sugiedoti tautos himną.

VI. Vasario 16 gimnazijos direktoriaus pranešimas ir moksleivių išpildytoji kultūrinė programa

Direktoriaus pranešimas buvo įtrauktas į suvažiavimo darbų tvarką, tačiau jis vyko kitose aplinkybėse ir buvo lyg ir įvadas į Gimnazijos suruoštą pavasario šventę. Kadangi oras buvo puikus, tai viskas vyko puikiai geras Romuvos parke. Buvo susirinkęs nemažas skaičius moksleivių tėvų ir šiaip jau besidomintių tautiečių. Kieme kažkas suskaitė 103 automobilius. Direktoriaus Vincas Natkevičius, MA, išsamiai ir vaizdžiai nušvietė gimnazijos rūpesčius bei jos laimėjimus, ypač akcentuodamas lietuvių pareigą siųsti savo gabius vaikus į Vasario 16 gimnaziją. Palietė mokytojų klausimą, kuris anaipolt nesąs tokiojo blogo padėty, kaip kai kas skelbia. Ir šių metų baigiamieji egzaminai, kuriuos išlaikė visi kandidatai, parodė mokytojų, o tuo pačiu ir mokyklos pajėgumą. Plačiai pa-

aiškino naujojo bendrabučio statybos reikalą, kuriam Vokietijos įstaigos savo paramą jau užtikrinusios. Per 3-4 metus bus skirtos DM 800.000. Lietuviams per tą laiką reikia sutelkti savų lėšų tik pusę tos sumos — DM 400.000, arba apie \$ 100.000. Iš direktoriaus kalbos organiškai išplaukė moksleivių programa.

Muzikos mokytojo **Kazio Motgabio** diriguojamas mišrus choras sudainavo 8 dainas: Eisiu girion (liaudies daina), Ten, kur žaidžia Nemunėlis (J. Bertulis), Į lauką, į žalias pievas (V. Kuprevičius), Žinau aš gražią šalį (K. Motgabio), Skamba juokas (J. Gaubas), Yra šalis, kur upės teka (D. Andriulis) ir liaudies daina „Dobilas“. Mergaičių bendrabučio vedėjos ir kūno kultūros bei tautinių šokių mokytojos **Eližos Tamošaitienės** paruošti šokėjai išpildė 5 tautinius šokius: Rugučius, Blezdingėlę, Lenciūgėlę, Pas močiutę augau (mažieji) ir Jonkelį. Tos pačios mokytojos paruoštos Romuvos raganėlių ratelio mergaitės su tautininkais dar atliko linksmuosius šokius: Kaminkrėčius, ispanišką tango, čarlstoną, suktinį ir jaunystės tirtmą.

Visa šioji kultūrinė programa žiūrovų buvo priimta su dideliu dėkingumu. Ir K. Motgabiui ir E. Tamošaitienei yra dėkingi ne tik organizatoriai, bet ir visi susirinkusieji Bendruomenės veikėjai.

Berniukų kūno kultūros mokytojo **Gerhardo Bairo** mažieji moksleiviai sužaidė krepšinio rungtynes. Žaidė tinklinį mokytojai prieš mokinius, ir laimėjo mokiniai.

VII. JONINIŲ PAPROČIAI

Vasario 16 gimnazijos mokytojų iniciatyva buvo parodyti lietuviškieji joninių papročiai. Juos paaiškino ir jiems vadovavo mokytojai **Alfonas Krivickas** ir **Fricas Skėrys**. Šioje programos dalyje buvo žaidimai ir mįslės, ir juose dalyvavo ne tiek moksleiviai, kiek svečiai. Pvz., moterys ir vyrai boksavosi statinėse, buvo bėgama maišuose, stumiami lada, traukiami virvė ir t. t. Laimėtojai gavo premijas — po bonką alaus ar kitokio geriamo skysčio.

Išpūdingai užsiliepsnojo laužas, ir jaunimas šokinėjo per ugnį. Kūdroje buvo plukdomi vainikėliai, o po visko kolektyviai laistomos rūtos... Įsismaginę sveikino net Jonas, nors iš tikrųjų tos dienos šventasis yra Bazilijus. Techniškais įrengimais rūpinosi mokytojas **kun. Jonas Dėdinas**. Jo žinioje buvo ir šokių muzika, grojusi iki 3 val. ryto.

VIII. BIRŽELIO 15-II

Sekmadienis buvo skirtas susikaupimui. Iš ryto mergaitės iškėlus tautinę vėliavą, 9 val. sekė dvejų pamaldos iš karto: evangelikams vienoje klasėje jas laikė mokytojas **Fricas J. Skėrys**, o katalikams parke prieš gimnazijos rūmus kun. Bronius Liubinas. Abudu pasakė progai pritaikytus pamokslus, primindami lietuvių tautai lemtingąjį birželį ir ieškodami religinės atramos tautinei bendruomenės veiklai.

Skaitytojų laiškai

KOKIO SĄSKRYDŽIO NORĖTUME

SODYBOJE?

Europos Lietuvoje jau buvo keletas pasisakymų dėl Sekminių sąskrydžio Sodyboje. Labiausiai, žinoma, nusirąšė kažin koks J. Vikis, net pabijojo savo pavardę pasirašyti.

Man rodos, kad mes turėtume nusistatyti, kokio pobūdžio lietuvišką sąskrydį norėtume turėti. Ar kermošį, kaip J. Vikis nori, ar rimto, su labai iškilmingomis pamaldomis, su paskaitomis, žinoma, ir su menine dalimi, jeigu mes pajėgtume ją sudaryti. Turime laiko, tad pagalvokime ir išsikeime su pasiūlymais. Kai pagaliau bus nusistatyta, kad turi būti toks ar kitoks sąskrydis, tada žinosime, ką ten rasime ir išsirsime. Gal tuomet nebus užgaunami vienas ir kitų jausmai, kaip kad buvo pasiūlyta šiame sąskrydyje. Dėl to J. Vikis rašo: „Nepatiko J. Tr. muzika, duodama iš lietuviškai įgrotų juostų“. Skonio dalykas. Kiekvienas groja, kas jam patinka. Tam ir kermošius. Bet muzika, dainos yra vienas dalykas, bažnytinės giesmės — kitas. Viena tinka vienur, kitos kitur. Ir dėl to buvo žmonių, kurie užsigavo. Mano sąnus, nors jam tik 12 metų amžiaus, atbėgęs pas mane sakė: „Žiūrėk, tėtė, kokie tie žmonės kvailii! Jie restorane groja Gloria in Excelsis Deo!“

Jeigu vaikas žino, kad tokie dalykai ne vietoje, tai J. Vikis turėtų raudonuoti, rašydamas nesąmones!

Dar jis rašo, kad, nežiūrint nemažos apyvartos ir idėtojo darbo, pelnas išeina labai menkas, arba jo nelieta. Kieno čia kaltė? Tai pirmiausia atsakomybė Akcinės bendrovės direktorių, kurie susirenka į Sodybą, dalis, kad užsidirbtų, o kiti, šiaip sau vaikštinėja, lyg jie nebūtų atsakingi. Žinoma, negalima ir sąskrydžio dalyvių nepakaltinti, kurie irgi turėtų ateiti į pagalbą, o ta pagalba galėtų būti visokeriopa: gražinti stiklus ten, kur priklauso, ar atiduoti tuščias bonkas, o pagaliau žiūrėti, kad patalpose būtų užsilai-koma taip, kaip kiekvienam padoriam pi-

liečiui pridera. Sodybos vedėjas su savo tarnautojais atlieka savo pareigas, ir dar kaip! Jis juk ir negali vienas aprėpti kelių šimtų. Jei direktoriai atliktų savo pareigas ir padėtų vedėjui per tas dvi dienas, gal ir pelno vaizdas būtų kiek kitoks.

Jeigu kam patinka būti direktoriais, tai nebijokite ir juodo darbo ar veltui padirbėti, pasiaukoti bendram tam lietuviškam reikalui, apie kurį taip kartais garsiai kalbama.

Savo rašinio pabaigoje J. Vikis net bando mūsų vaikų apšmeižti, kad jie melagiai, kad jie išleidę pinigų, o mamoms pasakę, kad kažkas pavogė.

Šiandien vaikai nebijo tėvų ir visuomet sako tiesą savo tėvams. Tad, pone Viki, nebandyk šitaip rašyti, kad mūsų vaikai yra melagiai! Jie teisingesni kai tamsta pats!

Dar keletas pastabų direktoriams. Kai labai daug suvažiuoja savo automobiliais, tai turėtų būti žiūrima, kur dėti šiukšles, įtaisyti kokius nors šiukšlių krepšius ar ką. Šį kartą žmonės tokių dalykų ieškojo, bet nerado, ir, žinoma, šiukšlės liko ten, kur automobiliai stovėjo.

Sąskrydžio metu teko pasidairyti kitapus kelio. Ten apsisistoję neaiškūs žmonės, pasistatę palapines. Prisikirtę šakų, jie kūrėno laužus, kad žemė būtų sausesnė ir nereikėtų miegoti liūne. Teko matyti įvairių stovyklautojų, bet tokiomis teisėmis, kaip Sodyboje, neteko. Kitur nepirvalai net mažiausios medžio šakos nusi-laūžti, o kirvio tai net nepagalvok panaudoti.

Vienas direktorių turėtų atvykti prieš sąskrydį šeštadienį ir prižiūrėti, kaip mažinas sustatyti ir visus tuos neaiškios rūšies palapinių atostogautojus, ar jiems leisti pasistatyti palapines, ir nustatyti jiems sąlygas ir kainą. Tuo būdu būtų išvengta turto ir medžių gadinimo, o Sodybos vedėjas būtų paliktas tą dieną savo tiesioginėms pareigoms — priimti tiems, kurie apsisistoję Sodybos pastate, ir kitiems įtemptiems tos dienos darbam.

Tad, pone J. Viki, daugiau darbo, o mažiau rašyti.

S. Kasparas

Pagaliau kur teisybė?

Didžiai Gerbiamas Pone Redaktoriau,

Jūs redaguojamam laikrašty (EL Nr. 23, 1969. VI. 3) išspausdintas K. Senkaus pokalbis su Rinkimų komisijos pirmininku J. Pauliukevičium apie 1968. XI. 23 rinkimus į PLB Vokietijos Krašto Tarybą, kuriame netiesios viešpatavimu klaidinama visuomenė ir bandoma kaltinti stutgartiškų už erzelį dėl rinkimų į Krašto Tarybą. Kadangi tas pokalbis pažėdžia Stuttgarto apylinkės lietuvių orumą, todėl, kaip tos apylinkės pirmininkas, maloniai prašau Tamstą, Pone Redaktoriau, neatsisakyti artimiausiame numeryje išspausdinti šį mano pareiškimą:

1. Kiek minėto pokalbio įvadas, tiek ir visi komentuojamo pobūdžio klausimai išryškina K. Senkaus neobjektyvumą. Juk pats Senkas gerai žino, kad jo teigimas, jog praėjusių rinkimų teisėtumas buvo ir dar yra tik skundėjų nepripažįstamas, neaitinka tiesos: jis gerai žino, kad ir jis balsavo už tą Stuttgarto apylinkės visuotinio susirinkimo vienbalsiai priimtą rezoliuciją, kurioje nutarta rinkimus į Kr. Tarybą ir G. Teismo š. m. sausio 8 d. sprendimą laikyti neteisėtais. Taigi ir K. Senkas yra tų nepripažįstančiųjų eilėse. Nejaug K. Senkus, pasijutęs nukrypęs nuo tam tikros linijos, dabar neobjektyvumu ieško „atpirkimo ožių“?.. Nemanau, kad K. Senkus būtų iš tų, kurie, priimant nutarimus, už juos balsuotų be pagrindo...

2. Visi J. Pauliukevičiaus teigimai atsakymuose į klausimus 2, 3, 4 ir 5-tą yra grynas prasimanymas. Toks pats prasimanymas, kaip jo pasirašytam 1968. II. XII. 20 Garbės Teismui ir skundėjams rašytam Rinkimų komisijos rašte, kuriame jis tvirtino, kad visi penkių apylinkių, dėl kurių ėjo ginčas, rinkikai pilnai atliko RN VI/38 str. reikalavimus (kiekvienas individualiai raštu prašė už akių leisti balsuoti), o iš teismo sprendimo matome, kad nė vienas tų apylinkių rinkikas tokio balsavimo neprašė.

Pagaliau iš kur K. Senkus ištraukė tokią „dogmą“, kad skundėjai turi priimti teismo sudėtį? Juk ne skundėjų, o Krašto Tarybos kompetencijoje yra Garbės Teismo rinkimai. Be to, pats teismas sprendžia, ar jis kompetentingas daryti sprendimą, ar jis gali būti įtartas šališkumu. Taip buvo įvykę dar prieš rinkimus, kai Stuttgarto apylinkės valdyba prašė išaiškinti statutinius bei rinkiminius nuostatus ginče su Krašto Valdyba. Tuomet du GT nariai nusišalino, motyvuodami, kad gali būti įtartinio šališkumo.

Garbės Teismas, kaip jau iš pavadinimo matome, yra garbės reikalas. Tačiau, jeigu toks teismas apsprendžia laikyti garbingumu, sprendžiant reikalą, kuriame paliečiami to teismo narių interesai, tai nepadėdė jokie protestai ir kvestionavimai, kaip nepadėjo mano skunde atkreiptas teismo dėmesys, kad rinkiminė byla liečia dviejų teismo narių interesus, ir mano pakartotiniai protestai (teismo posėdyje) dėl teismo šališkumo.

3. J. Pauliukevičiaus atsakymas į klausimą 8-tą, kuriame jis tvirtina, kad Garbės Teismas nevietė Rinkimų komisijos į viešą posėdį, jeigu šiuo tvirtinimu galima būtų tikėti, akivaizdžiai išryškina Garbės Teismo šališkumą. Čia peršasi labai reali išvada, kad GT sprendimą jau iš anksto buvo apsprendęs ir tik skundėjus pasikvietęs į „viešą“ posėdį jį paskelbė. Svarbiausia, kad, esą, ir jokių rinkiminių dokumentų **neprašė**. Jau nereikia ir teisininko suprasti, jog negalima objektyviai išaiškinti ginčijamo reikalo, kai nedalyvauja apskųstoji šalis, juo labiau, kai nėra ginčijamo objekto dokumentų.

Pagaliau teismo posėdžio pabaigoje atsirado ir Rinkimų komisijos pirmininkas J. Pauliukevičius, kaip jis sako, atsitiktinai ir smalsumo vedamas. Turėjo jis su savim ir rinkimų bylą, tačiau būdinga tai, kad joje trūko tų dokumentų, kurie byloje turėjo reikšmės, būtent, protokolų apie už akių balsuotojų balsų skaičiavimą ir net tų apylinkių pirmininkų raštų, kuriais jie prašė savo nariams leisti už akių balsuoti. Jeigu tikėti, kad minėtieji protokolai buvo laiku surašyti, tai kodėl jie, kaip teismo byloje reikšmingi, buvo laikomi atskirai nuo kitų rinkiminių dokumentų? Kodėl tie dokumentai buvo „užmiršti“ pasiimti? Šių klausimų ir pats Saliamonas neišsprendė. Ši aplinkybė parodo, kad visai realus yra galvojimas, jog tokių dokumentų iki š. m. sausio 8 d. rinkimų komisijoje nebuvo buvę. Jeigu jie dabar ir yra, tai tik specialioje laboratorijoje galima būtų nustatyti, ar jie ne po sausio 8 d. buvo surašyti.

4. Kitais K. Senkaus su J. Pauliukevičium pokalbyje komentuojamo pobūdžio klausimais ir atsakymais jau buvo daug pasisakyta spaudoje, ir toliau neverta eikvoti popieriaus ir laiko. Tačiau jie nebus aiškūs, kol neutralūs teisininkai bei kiti ekspertai nepasisakys numatomoje išleisti balsojų knygoje apie Vokietijos Lietuvių Bendruomenę.

Baigdamas noriu pastebėti, kad „objektyvus“ teisybės ieškotojas K. Senkus pataikė į tą šaltinėli, iš kurio teka tiek daug įrodomos netiesos. O kai Rinkimų komisijoje vis viešpataus netiesia, tai negalima patikėti ir visais jos veiksmais, tuo labiau, kad tie veiksmai buvo atliekami už akių nuo suinteresuotų stebėtojų.

Jeigu K. Senkui ir po šio mano pareiškimo, už kurio faktų teisingumą imu sau visą atsakomybę, kyla dar kurių nors abejonių, tai jis gali atvykti į Stuttgarto apylinkės valdybos raštinę Ludwigsburge, Elbe-str. 35, ir čia byloje bus maloniai leidžiama pasitiksinti juoda ant balto.

Tenka tik apgailestaut, kad Rinkimų komisijos pirmininko suklaidintas K. Senkus parodė tiek neobjektyvumo, kad Bendruomenės narių tarpe sukėlė pasipiktinimą.

Prašau, Pone Redaktoriau, priimti mano aukštos pagarbos pareiškimą.

K. Šimanauskas

PLB Stuttgarto Apylinkės Pirmininkas
1969. VI. 28 d.

Katalikų pamaldose, išeinant iš dienos skirtosios evangelijos, bendruomenės veikėjai buvo palyginti su ganytoju, ieškančiu praužvusios avelės. Pabrėžtas reikalas budėti, pasitikėti Dievu ir vertinti kiekvieną žmogų. Maldose prisimintas tą dieną JAV-bėse konsekrutasis vyskupu laisvosios Europos lietuviams dr. Antanas Deksnys.

Betarpiskai sekė laisvės kovų paminėjimas. Išpūdinga paskaitą skaitė dir. Vincas Natkevičius. Pasiremdamas Daumanto „Partizanais už geležinės uždangos“, kalbėtojas nužymėjo laisvės kovų etapus, priežastis ir prasmę. Laisvės kovos parodė, kad lietuviams tiesa brangesnė už gyvybę, kad branginamos dvasinės vertybės labiau už medžiagiškąsias, įskaitant gyvybę. Laisvės kovos sumažino pavojų išbėsti tautinei sąmonei, jos neleido priprasti prie vergijos.

Galiausiai sekė gimnazistų tėvų susirinkimas, kuriame tėvai turėjo progos pasakyti savo nuomonę mokytojams, o šie galėjo suteikti reikiamą paaiškinimą. Susirinkimui vadovavo Ričardas Tendzegolskis.

PABAIGA

Bendruomenės savaitgalis Romuvoje buvo labai vaisingas ir prasmingas. Jis parodė, kad Vokietijos lietuviui moka susikalbėti savo tarpe ir nesivaidydam. Jis parodė, kaip gražiai bendradarbiauja LB su Vasario 16 gimnazija. Suvažiavimo dalyviai gimnazijos valgykloje buvo maitinami už savikainą, gavo salę posėdžiams, grožėjosi puikia meniška programa. Gimnazija savo ruožtu turėjo progos atkreipti lietuvių dėmesį į save, tikėdamasi, kad sekančioms metams atsiras bent 30 naujų mokinių. Gimnazija taip pat pasinaudojo šia proga parinkti aukų naujai statybai. Veikusio baro pajamos skiriamos gimnazijos skautų šios vasaros kelionei į Angliją. Kai kurie, ypač nakties nesklundumai, priminė lietuviškų atlaidų galą, bus pamiršti, o liksis šviesus lietuviškas prisiminimas.

KAIP MIRĖ DŽENGISKANAS?

XIII a. Azijos pabaisa Džengiskanas (angliškai Genghis Khan, vokiškai Dschingis Khan) gyveno 1167-1227. Tikroji jo pavardė buvo Temudžinas (mūsiškai tariant), kas reiškia: plienas. Istorikškai žinoma Džengiskano vardą jam suteikė 1206 metais įvykęs mongolų ir turkų didikų susirinkimas.

Džengiskanas buvęs nepaprastų gabumų valdyti ir kariauti vyras. Kur jis ėjęs — pergalė buvusi laistoma nugalėtojų krauju, visiškai jų naikinimu. Pasibaisėtinas žiaurumas lydėjo D. judėjimus. Jis buvo atsiradęs ir Lietuvos kaimynystėje.

Kaip mirė D.? Latvių klasikas rašytojas Anšlavs Eglitis, DP metais gyvendamas Vokietijoje, turėjo sąlygų prieiti prie bibliotekų. Jis surado įdomios medžiagos apie D., paskelbė ją latvių spaudoje, vėliau išleista atskira knygtelė. Neseniai, 1968 m. data, Vokietijos knygų leidykla Harry v. Hofman Verlag, Hamburg, išspausdino iš latvių k. vertimą antrašte: Dschingis Khan Ende. Vertė Charlotte Torp, 68 psl.

Persų kronikininkas Abdullah, žinomas kaip Vassat ir Hazret, mano, kad D. mirė tifu ar panašia liga. Turkas El Nassavi mano, D. žuvo kautynėse. Sirietis Abulfaradschi tiki, kad jis buvo plieniniu įrankiu nudurtas. Venecijietis Marco Polo sako, D. žuvo nuo strėlės. Ssanang Sserchen, vienintelis mongolų kronikininkas, mano, kad D. žuvo užburtas gražuolės didikės Si-hia žemėje. Prancūzų jėzuitas misijonierius iš Languedoc kiniečių Mantualina enciklopedijoje suradęs kitokių duomenų. Apie juos Anšlavs Eglitis knygtelėje rašo, skelbdamas ne kaip sausą istorinį liudijimą, bet žaviu literatūrinu kūriniu.

Pagalvojau: ar nėra panašumo tarp Džengiskano ir Stalino? Ar neateis naujas koks nors Mao iš Kinijos? D. imperija, paremta krauju, ugnimi, mirtimi, naikinimu nugalėtojų, nepaliko nieko pasigėrėtina, nieko sektina. Lygintina ir su vokiečių Kryžiuočių ordininkais vienuoliais, į lietuvių kilmės prūsų kraštą religijos priedangoje nešusiais mirtį, naikinimą, ugnį, siaubą. O Lietuvos valdovai užkariautuose kraštuose paliko žmonėse meilę, aukštesnę kultūrą, gražesnius papročius, pagarbūs atsiminimus, ne tik iš knygų, bet ir iš žmonių lūpų nedingstančius šimtmečiais.

Alg. Gustaitis

JAPONIJOJE DAUG TRUMPAREGIŲ

Pagal akinius nešiojančių žmonių skaičių Japonija užima vieną pirmųjų vietų pasaulyje. Tokijyje neseniai apskaičiuota, kad kas penktas pagrindinės sostinės gatvės Gindzės praeivis buvo su akiniais. Tokijo geležinkelio stotyje keleivių antplūdis valandomis du žmonės iš septynių taip pat nešioja akinius.

Statistikos duomenimis aštuoniose šeimose iš dešimties bent vienas žmogus neapsieina be akinų. Dauguma jų yra trumparegiai.

Kodėl Japonijoje tiek daug trumparegių? Tai aiškinama japonų pomėgiu skaičiuoti: į sudėtingus hieroglifus jiems reikia labai akylai žiūrėti. Be to, regėjimui kenkia ir varginantis „kalimas“, ruošiantis egzaminams, nes akademiniis reiklumas Japonijoje labai didelis.

Europos lietuvių kronika

TAUTOS FONDUI AUKOJO

J. Varsaševičius (Bradfordas) — 5 sv.
Nuosirdžiai dėkoja

T. F. Atšovybė D. Britanijoje

DBLS ĮSTATAI

Jau atspausdinta knygelė su naujais DBLS įstatais.

Skyrių Valdybos prašomos pranešti S-gos Valdybai, kiek egz. įstatų reikia išdalyti esantiems ir būsimiems nariams.

Lietuviai, kurie gyvena atokiau ir nori tapti pilnačiais DBLS nariais, įstatų knygelę gali gauti parašę laišką DBLS Valdybos sekretoriui.

LONDONAS

PRO LONDONĄ Į ŽEMYNĄ

Universitete JAV dirbas, tik ką vedęs dr. R. Šliažas su žmona Regina, pradėdami povestuvinę kelionę, trumpam buvo apsi- stoję Lietuvių Namuose Londone, o iš čia išskrido į Europos žemyną, pirmiausia į Paryžių, o po to atsidūrė Vokietijoje, kur daktaras turi ir giminių ir pažįstamų. Gali būti, kad jaunoji pora dar pasuks į Čekoslovakiją.

Šliažai rudenį, grįždami į JAV, pasiryžę dar užsukti ir į Londoną.

Jaunas Amerikos lietuvis V. Radzivanas taip pat pro Londoną iškeliavo į Europos žemyną.

Kelioms dienoms Lietuvių Namuose buvo apsisotęs ir australietis lietuvis Stankūnavičius, kuris prieš kiek laiko buvo čia užkūkęs su savo tėvais, kai grįžo iš Europos žemyno. Šįkart jis iš čia pradeda savo kelionę į Europą.

Stankūnavičius aktyviai reiškiasi Australijos lietuvių gyvenime.

BRADFORDAS

VYTIES KLUBO SUSIRINKIMAS

Liepos 20 d., sekmadienį, 3 val. p.p., šaukiamas Vyties klubo narių specialus ir informacinis susirinkimas.

Visi nariai kviečiami dalyvauti, nes bus svarstomi svarbūs reikalai.

Vyties klubo Valdyba

NOTTINGHAMAS

SUSITIKIMAI SU KUN. H. SULCU

Liepos 20 d. Nottinghamo lietuvių prima didžiai gerbijamą neopresbiterį kun. Hermaną Sulcą, S.D.B. Jo pirmosios mišios Nottinghamo bažnyčioje baigėsi kun. H. Sulcas ir pamokslą sakys kun. M. Burba. Po pamokslų ir palaiminimo bendros vakarės St. Ann's mokykloje.

Vietos ir apylinkių lietuvių kviečiami gausiai dalyvauti jaunųjų kunigų mišiose ir jo pagerbimui rengiamose vakarėse.

BRADFORD — rugpjūčio 3 d., 12.30 v. NOTTINGHAM — rugpjūčio 10 d., 12.30 v., St. Patrick's bažnyčioje.

DERBY — liepos 20 d. lietuviškų pamaldų nebus.

NOTTINGHAM — liepos 20 d., 11.15 v., Židinyje. Mišias laikys naujasis kun. H. Sulcas ir pamokslą sakys kun. M. Burba, sazeičiai iš Romos.

NOTTINGHAM — liepos 27 d. Židinyje pamaldų nebus.

NOTTINGHAM — rugpjūčio 3 d., 11.15 val., Židinyje.

WOLVERHAMPTONAS

Liepos 18 ir 19 dienoms į Wolverhamptono lietuvių koloniją atvyksta naujai įšventintas sazeičius kun. Hermanas SULCAS. Čia jis pasidarys su brangi- siais tautiečiais jaunos kunigystės džiaugsmams bei malonėms.

Jaunasis kunigas apsisotęs J. ir D. Narbutų namuose.

Šeštadienį, liepos 19 d., 17 val. vakare, jis žada atlaikyti vakarines šv. Mišias St. Thomas of Canterbury bažnyčioje Tettenhallyje, kuriose maloniai kviečiami gausiai dalyvauti visi tautiečiai.

D. N.

KETTERINGAS

KETTERINGIŠKIŲ JONINĖS

Ketteringiškiai turi tik Jonų, o Petrų — ne. Tai tie Jonai patys sau ir surengė Jonines.

Iš tiesų ir ketteringiškiai Jonai tik vienas kitas savas vardines prisiminė. Kaip matyti, ketteringiškiai nėra mėgėjai prisiminti bet kokias vardines. Mat, vardadienių minėjimas yra išlikęs dar iš Lietuvos laikų. Kas dar nėra pamiršęs buvusių laikų, tai tie ir palaiko tą tradiciją.

Ketteringiškis Jonas

PADĖKA

Širdingą padėką reiškia DBLS Valdybai už 20 svarų paramą padengti daliai išlaidų, susidariusių ryšium su Salfordo gale- rijoje suruoštą lietuvių dailės ir meno parodą.

Ypatingą padėką reiškia dailininkams už man asmeniškai padovanotus darbus: dail. G. Grigaravičiui-Johnstoniui už paveikslą „Lietuvaitė“, dail. P. Bagailiškiui už paveikslą „Lietuvio Sodyba“.

K. Steponavičius

MANCHESTERIS

DARIAUS IR GIRĖNO MINEJIMAS

LVS „Ramovės“ Mančesterio skyrius liepos 19 d., šeštadienį, 5.30 val. p.p., Lietuvių klubo patalpose (121 Middleton Rd., Crumpsal, Manchester 8), rengia **Dariaus ir Girėno minėjimą**.

Programoje: J. Levinsko paskaita ir meninė dalis, kurios metu pasirodys J. Kutkutės vadovaujami jaunieji skautai su dainomis ir tautiniais šokiais. Dar bus tai dienai pritaikytų eilėraščių ir linksmonių dalis. Baras veiks iki 11 val. vakaro.

Kviečiami visi iš toliau ir arčiau atvykti į minėjimą ir tuo pagerbti mūsų žuvusius Atlanto nugalėtojus.

Tą pačią dieną atvyks svečiai skautai iš Vokietijos, ir bus proga susipažinti su jais ir pasidalyti išpušiais.

Skyriaus Valdyba

ROCHDALE

DIDELĖ NELAIMĖ ISTIKO J. KUTKŲ

Liepos 4 d. didelė nelaimė istiko Rochdale lietuvių Joną Kutkų — važiuojanį dviračiu, gatvėje prie šviesų jį partrenkė sunkvežimis ir dar per jį pervaziavo, sužalodamas kojas, inkstus ir kitas kūno dalis.

Pataipintas Mančesterio Infirmary ligoninė. Ten jam nupiauta kairė koja. Kadangi sužaloti inkstai, tai jam nuolat naudojama mašina.

J. Kutkus — aktyvus DBLS Rochdale skyriaus narys. Jo dukrė Nijolė vadovauja skautėms ir apskritai reiškiasi lietuviškojo jaunimo veikloje.

LIETUVISKOS PAMALDOS

BRADFORD — liepos 20 d., 12.30 val. NOTTINGHAM — liepos 20 d., 12.30 val., St. Patrick's bažnyčioje iškilmingos neopresbiterio **Henriko Sulco**, sazeičio, šv. Mišios. Po pamaldų ir palaiminimo vakarės mokyklos salėje prie bažnyčios.

BRADFORD — liepos 27 d., 12.30 val., neseniai įšventinto kunigo **Henriko Sulco** iškilmingos šv. Mišios. Pamokslą pasakys sazeičius kun. Meč. Burba. Po pamaldų ir palaiminimo bendros vakarės St. Ann's mokykloje.

Vietos ir apylinkių lietuvių kviečiami gausiai dalyvauti jaunųjų kunigų mišiose ir jo pagerbimui rengiamose vakarėse.

BRADFORD — rugpjūčio 3 d., 12.30 v. NOTTINGHAM — rugpjūčio 10 d., 12.30 v., St. Patrick's bažnyčioje.

DERBY — liepos 20 d. lietuviškų pamaldų nebus.

NOTTINGHAM — liepos 20 d., 11.15 v., Židinyje. Mišias laikys naujasis kun. H. Sulcas ir pamokslą sakys kun. M. Burba, sazeičiai iš Romos.

NOTTINGHAM — liepos 27 d. Židinyje pamaldų nebus.

NOTTINGHAM — rugpjūčio 3 d., 11.15 val., Židinyje.

MADAGASKARAS

V. Benetas, buvęs legionierius, nuo 1953 m. gyvena Madagaskare. Rašo, kad ten esąs vienintelis lietuvis. Dirba „Compagnie Marseillaise“ Morombe mieste, kur turi savo namus ir yra gausios šeimos tėvas. V. Benetas yra išsilgęs savo pažįstamų, bičiulių, skundžiasi neturįs niekad progos kalbėti lietuviškai. Džiaugiasi gaunąs Prancūzijos Lietuvių Žinias ir perduoda visiems tautiečiams Prancūzijoje linkėjimus. Jis mielai norėtų susirašinėti: V. Benetas. Compagnie Marseillaise de Madagascar, Morombe, Republique malgache.

TURTINGI VISADA DAROSI

TURTINGESNI

Ir čia yra planas, kaip prisijungti prie jų:

1. Taupyk kas mėnesį po 20 svarų, ir per metus bus ne 240 svarų, bet 256 svarai.
2. Investuok į Baltic Savings & Investments Co., ir jūsų investicija per metus uždribs 8% grynais, kas yra lygu 12%.

Investuotas 1000 svarų jau per vienerius metus uždribs 80 svarų.

Baltic Savings & Investments Co.,
421 Hackney Rd., London, E.2,
England.
Tel. 01 739 8734

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybę ir sutvarkome palikimo reikalus.

VOKIETIJA

LIETUVIŲ BENDRADARBIAVIMAS VOKIETIJOJE

Europos Lietuvių Nr. 25 iš Vokietijos Krašto Valdybos Informacijų perspausdintas dr. J. Griniaus pareiškimas dėl nesusi- pratimo su M. Kiužausku, kuris buvo davęs sutikimą būti renkamas į Vokietijos Lietuvių Bendruomenės organus, o išrinktas tą pareiškimą atšaukę.

Pirmiausia, tur būt, reikėtų kelti klausimą Tarybos prezidiumui, kad jeigu jis tikrai norėjo tik socialdemokratą įtraukti į Krašto valdybą, tai kodėl nepaėmė geriau patyrusio lietuvių Vokietijos gyvenime? M. Kiužauskas yra neperseniai atvykęs iš Lietuvos, ir savaime aišku, kad jis Vokietijos partinių grupių „kautynių“ nei jų metodų dar nepažįsta. Dėl to negali būti jokių ginčų, nes pats M. Kiužauskas tai įrodė, pirma duodamas sutikimą, paskui vėl atšaukdamas jį. Dėl to M. Kiužausko draugams (ir man) susidarė įspūdis, kad čia galėjo būti galvota M. K. panaudoti tik kaip iškabą. Tai patvirtintų ir paties dr. J. Griniaus džiaugsmas posėdį uždaranč, kad galų gale pavyko visas grupes įtraukti į bendrą Krašto valdybos darbą.

Bet nepasakyčiau, kad panaudoti ar tik pagalvoti panaudoti kaip iškabą silpnėsi būtų koks nors laimėjimas.

Dabar dėl antros dalies dr. J. Griniaus klausimo: ar tai kenksminga bendradarbiavimui?

Išdavas iš M. Kiužausko to nelemto iš- rinkimo į Krašto valdybą jau turime. Štai M. Kiužauskas gegužės mėn. atsisaitydino iš bet kokių aktyvių pareigų Koeln-Bonn apylinkėje (iš Bendruomenės išstoti jis dar susilaikė).

Manau, bus nesunku įsivaizduoti, koks tai smūgis ne tik Koelno apylinkėi, bet ir visai lietuvių Bendruomenei Vokietijoje, jeigu pasakysiu, kad kaip tik tas pats M. Kiužauskas buvo tas asmuo, kuris priekėlė iš mirusiųjų Koelno apylinkę! Ir daugiau- sia jis prisidėjo, kad dabar ta apylinkė ne tik organizuotumu, bet ir kultūrine veikla yra viena stipriausių Vokietijoje.

Jeigu tai dar nėra kenksminga bendra- darbiavimui, tai kas kenksminga? Turiu prisipažinti, kad mano vaizduotė didesnio nuostolio lietuvių bendradarbiavimui Vokietijoje nebesuvokia.

J. Petraitis

DIDŽIOJI LABDAROS LOTERIJA

Nauja kino kamera, nauja kelioninė rašomoji mašinėlė, „Braun“ firmos skaidrių projektorius, naujos moderniško fasono suknėlės, prabangūs odiniai albumai su lietuviškais ornamentais ir tautodailės juostomis, vertingi paveikslai, medžio drožiniai su lietuviškais motyvais, žodnari ir kitos knygos — tai tik dalis tikrai vertin- gų laimėjimų, kurie teks Labdaros didžio- sios loterijos dalyviams.

Vokietijos lietuvių šalpos draugija **Lab- dara** šia loterija telkia lėšas lietuviškajai moksleivijai paremti. Bilietų platinama 1500, kurių kas trečias nupirkusiajam at- neš laimėjimą. Bilietai platinami per Bendruomenės apylinkes, veikėjus ir Lab- daros taktininkus. Bilietų taip pat gauna- mi ir tiesiogiai Labdaros valdyboje: 7 Stut- tgart-Bad Cannstatt, Steinhaldenstrasse 147. Bilieto kaina — DM 2.50.

Loterijos traukimas įvyks rugsėjo 13 d., 15 val., Bad Cannstatt, Falchstr. 11 (ka- talikų parapijos salėje). Traukimas vyks PLB Stuttgart apylinkės priežiūroje.

Visi kviečiami įsigyti **Labdaros** didžio- sios loterijos bilietus! Tuo ne tik paremsi- me besimokantį mūsų jaunimą, bet daly- vausime ir tikrai vertingų laimėjimų trau- kime.

KONFIRMACIJA VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Birželio 1 d. Vasario 16 gimnazijos evg. kapelionas kun. Juozas Urdzė iš Bad Go- desbergo konfirmavo Huettenfeldo evan- gelikų bažnyčioje Zelmą ir Irmą Dilbaites. Dilbų šeima, prieš dešimt metų atvykusi iš okupuotos Lietuvos, konfirmaciją buvo gausiai atstovaujama. Šeimoje yra trys vaikai, ir visi trys lanko Vasario 16 gim- naziją. Tos šeimos religingumas pasilikęs stiprus. Vokietijoje šeima išlaikė savo pri- sirimą prie lietuvių kalbos ir papročių. Vaikai tarp savęs ir namuose kalba lietu- viškai.

Po pietų buvo suruošta kavutė evange- likams mokiniams, tėvams ir kvietiesiems svečiams. Susirinko apie 50 asmenų. Jau- nimo Ratelio vadovas mokykl. Fr. Skerys tarė įžanginį žodį. Baigiant mokykl. Fr. Skerys padėkojo Dilbų šeimai, senjorui kun. A. Keleriui ir Ervinui Lengvinui, kurie pa- dengė visas su konfirmacija ir kavute su- sijias išlaidas.

Fr. Sk.

NAUJAS TRANSPORTAS, ŠVIEŽIOS PREKĖS

Trejos devynerios — pokelis 12 šil. Lietuviškas krupnikas — 2 sv. 8 šil. Lietuviška deginė „Dar po vieną“ — 2 sv. 8 šil. Gaunama: Z. Juras, 421 Hackney Rd., London, E.2.

NAUJI KRASTO VALDYBOS

IGALIOTINIAI

Atsiskius iš pareigų igaliočiai prie Ba- varijos krašto vyriausybės E. Rugienienei, į jos vietą paskirtas stud. Mečys Landas (8 Muenchen 15, Kapuzinerplatz 2).

Igaliočiniu prie Hesseno krašto vyriausybės paskirtas tėv. Alfonsas Bernatonis (611 Dieburg, Minnefeld 34).

PAMINETI ISVEZIMAI

Hamburge masinius lietuvių, latvių ir estų trėmimus į vergų stovyklas paminėjo pabaltiečiai birželio 14 pamaldomis — miš- parais šv. Petro bažnyčioje Hamburge. Jas atlaikė kun. dr. H. Ehternach, asistuojant kunigams A. Kelle, K. Felgendreher ir V. Sarkai. Per mišparus giedojo latvių cho- ras, estai ir lietuviai, buvo skaitomos mal- dos iš lietuvių Sibire parašytosios mal- daknygės.

PASKAITA IR FILMAS

Birželio 7 d. Wiebelskirchene, A. Matu- liaičio namuose, įvyko Saaro krašto apylin- kės narių susirinkimas. Pirmieji atvyko 4 svečiai iš Romovos. Mokykl. A. Krivickas iš pradžių atstovė atstovė atstovė atstovė, ant sienų iškabinėjo spalvotuosius plakatus — suruošė gražią parodėlę.

Pamažu pradėjo rinktis nariai, daugelis su užkandžiais ir gėrimais. Namų šeimi- ninkai taip pat buvo įrengę bufetėlį. 20 val. susirinkimą atidarė Saaro krašto apy- linkės pirmininkas mokykl. A. Palavinskas ir pristatė svečius — romuviečius ir vo- kiečius. Prisiminė, kad šiomis dienomis sueina 28-sios metinės nuo masinių pabal- tiečių trėmimų pradžios.

Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius skaitė paskaitą apie jo vado- vaujamą mokyklą mokyklą mokyklą mokyklą, apibūdino lietuvių padėtį Vokietijos lie- tuviuose, kokį vaidmenį jos išlaikyme vai- dina Vasario 16 gimnazija ir ragino tėvus leisti į ją savo vaikus. Į klausimus atsakė pranešėjas.

Po pranešimo apie valandą trukusį fil- mą apie Vasario 16 gimnaziją rodė jo au- torius kun. J. Dėdinas. Gražius spalvotus vaizdus iš lietuviškojo atžalyno gyvenimo ir mokymosi Romovos žiūrovai sekė su įtemptu dėmesiu. Po filmo prasidėjo vai- šės, dainos ir šokiai.

(VKV Inf.)

METINIS ZAFo SUSIRINKIMAS

Birželio 21 d. Muenchene, Haus der Be- gegnung, įvyko Užsieniečių pabėgėlių są- jungos centro valdybos metinis suvažiavi- mas, kuriame buvo atstovaujamos 14 tau- tybių: jugoslavai, gruzinai, estai, kalmu- kai, Krimo totoriai, adzerbeidžanai, lat- viai, šiaurės kaukaziečiai, rusai, lietuviai, čekoslovakai, vengrai, ukrainiečiai ir len- kai. Lietuvių bendruomenė atstovavo Krašto valdybos išrinktas J. Barasas. Są- jungos pirmininkas K. Odobny (lenkas) padarė pranešimą apie sąjungos valdybos veiklą. Pastebėjo, kad 1968 m. didžiausias dėmesys kreiptas į užsieniečių teisinę pa- dėtį, pirmoje eilėje liečiančią pasus ir vi- zas norintiems vykti į užsienį. Buvo dėtos pastangos, kad visi Europos Ekonominės Bendruomenės kraštai ir su ta Bendru- mene susijusios šalys nereikalautų vizų iš užsieniečių, turinčių užsienio pasus, išduo- tus pagal tarptautinį 1951 m. birželio 28 d. susitarimą. Be to, buvo intensyviai aiškin- tasi užsiriečių rentų reikalais. Metų bė- gyme buvo tapininkauta apie 500 asmenų rentų bylose.

Po pranešimų ir diskusijų išrinkta nau- ja valdyba: pirmininkas K. Odobny, vice- pirmininkas O. Melnyk, general. sekreto- rius Dus. M. Sedlar ir išrinktas V. Ja- gusch.

(VKV Inform.)

TRYŠ BAIGUSIEJI

Vasario 16 gimnaziją dabar baigė trys jaunuoliai.

Petras Buračas, gimęs 1949. VI. 17 Wan- gene (Bavarijoje), baigęs vokiečių pradžios mokyklos IV skyrius, 1960 m. įstojo į Va- sario 16 gimnaziją. Dalyvavo skautuose, Evang. jaunimo rately, tautinių šokių gru- pėje. Zada studijuoti mediciną ar chemiją Heidelberge.

Antanas Juodzevičius, gimęs 1940. IX. 1 Ochsenfurte (Bavarijoje), baigęs vokiečių pradž. mok. VII skyrius, 1962 m. įstojo į gimnazijos III kl. Dalyvavo mokinių chore ir šoko tautinius šokus. Zada vykti į JAV, pabūti ten kokius metus ir grįžti Vokietij- jon studijuoti pedagogikos.

Petras Nevulis, gimęs 1951. IV. 3 Bava- rijoj, Bamberge, baigęs vokiečių pradž. mokyklos IV skyrius, 1961 m. įstojo į Va- sario 16 gimnaziją. Priklausė ateitininkam (dvejus metus buvo kuopelės pirmininku), skautams (buvo Aušros tunto adjutantu), dalyvavo mokinių chore ir tautinių šokių grupėje (dvejus metus buvo jos seniūnu). Neseniai išrinktas Vokietijos Lietuvių bendruomenės jaunimo sekcijos valdybos sekretorium. Zada studijuoti anglistiką, li- tuanistiką ir istoriją Muenchene.

Visi trys yra mišrių šeimų vaikai, atėję į gimnaziją ne kiek nemokėdami lietuvių kalbos, kurią čia gerai išmoko ir gavo už ją geras pažymius brandos atestatuose. Vi- si trys yra pilnateisiai Vokietijos Lietuvių bendruomenės Romovos apylinkės nariai.

(VKV Inform.)

A.A. DOMAS JUNDULAS

Birželio 18 d. Eggenfelden apskr. ligoni- nėje po sunkios ir ilgos ligos, aprūpintas šv. sakramentais, mirė Domininkas Jundu- las, kilęs iš Žemaitijos. Palaidotas birželio 21 d. Unterdielturf kapinėse.

Velionis buvo gimęs 1899 m. rugsėjo 24d. Pungėje. Karo metu tarnaudamas vokie- čių armijoje, buvo susirgęs plaučių džio- va, bet, trūkstant įrodymų, karo invalido rentos negavo ir pragyveno iš socialinės pašalpos. Pokariniais metais velionis vi- šą laiką išgyveno Pietų Vokietijoje, tar- pais besigydydamas įvairiose ligoninėse bei sanatorijose. Iš profesijos buvo laikro- dininkas ir užsiėmė dievdirbystės darbu — yra nemaža sukuręs lietuvių liaudies ir religinių motyvais darbų, kurių nemaža dalis pateko Balzoko Lietuvių Kultūros muziejui Chicagoje ir dalis dar pateks prel. Juro — Alka muziejui, Putnam.

Velionis paliko tėvynėje seną savo žmo- ną ir kitus gimines. Už tėvynės ribų dau- giau giminių neturėjo.

Vokietijos lietuviai gailisi netekę gero ir na- gingo žmogaus, susipratusio lietuviu. Te- būna velioniui lengva Bavarijos žemėlė, kurioje gerą savo amžiaus dalį išgyveno.

J. Pyragis

PRANCŪZIJA

D. Ko'baitė, dvejus metus studijavusi Paryžiuje, šią vasarą sugrįžta į JAV.

D. JAPY-Kučinskaitė praėjusių metų pa- baigoje ir šių metų pradžioje keletai mė- nesių buvo išvykusi į JAV, Kanadą ir Do- minikonų respubliką aplankyti savo gim- nių ir pažįstamų.

A. Martinkaitė birželio 26 d. išskrido į Indianos universitetą JAV, kur rengiasi klausyti vasaros semestro paskaitų apie folklorą ir mitologiją. Ta proga aplankys draugus ir gimines.

Prof. G. Matorė, PrLB krašto tarybos narys, šiais metais, kaip ir anksčiau, dėsto Paryžiaus universitete (Nanterre). Jo pa- stangomis buvo įsteigtas universitetas ryšių komitetas, kurio tikslas padėti val- džio organams sugrąžinti tvarką univer- sitetuose.

Šiais metais jis lankėsi Noumea, Naujo- joje Kaledonijoje, ir Oksforde, Anglijoje, kur vadovavo prancūzų kalbos dėstytojų stažams. Rugsėjo mėn. jis išvyksta su pa- skaitomis į Lotynų Ameriką.

G. Matorė veikalas „Dictionnaire du Vo- cabulaire Essentiel“ išverstas į keletą sve- timų kalbų, jų tarpe į japonų kalbą. G. Matorė šiuo metu spaudai baigia ruošti veikalą apie Marcel Prousto pašaukimą. Jis neseniai paruošė savo atsiminimų pluoštą apie Lietuvos universitetus J. Ce- pėno redaguojamam veikalui, skirtam Lie- tuvos universitetams paminėti ir pagerbi.

Y. A. Matorė, prof. G. Matorė dukrė, šiais metais baigė psichologijos fakultetą Paryžiaus universitete.

R. Misiūnas, grįždamas iš Maskvos, kur jis turėjo JAV stipendiją istorijos studi- joms, gegužės mėn. buvo sustojęs Paryžiu- je ir rinko medžiagą savo darbui prancūzų užsienio reikalų ministerijos archyve.

Skulpt. A. Monėys gegužės mėn. turėjo savo piešinių, kolažų ir skulptūrų parodą Paryžiaus Cité Universitaire (Centre Cul- turel International).

Kun. A. Rubikas, atvykęs iš Vokietijos, Velykų švenčių proga pravedė mūsų para- pijiečiams rekolekcijas.

V. Sapioga su žmona, iki šiol gyvenę Pa- ryžiuje, šį pavasarį išvyko į naujai įsigytą nuosavybę Labastide-Rouairoux (Tarn).

Pianistas J. Soriano, B. Monstavičiūtės vyras, gegužės mėn. koncertavo New Yor- ke, o birželio mėn. Montreal